Győrzámolyi

Tündérrózsa Óvoda

Pedagógiai programja

Győrzámolyi Tündérrózsa Óvoda

Pedagógiai Programja

Intézmény OM - azonosítója: 201707	**Készítette:** Bognár Kolumbán Mónika *intézményvezető aláírás*
Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások:	
32../2013. (2013.06.24.) határozatszámon elfogadta: ……. *nevelőtestület nevében névaláírás* ……Erdélyi Csilla…… *szakalkalmazottak nevében névaláírás*	**Véleménynyilvánítók:** ……Kalusek Lajos…… *Óvodaszék nevében névaláírás*
…../2013. (2013.06.24.) határozatszámon jóváhagyta: ……Bognár Kolumbán Mónika…… *intézményvezető* **Ph.**	
Egyetértését kinyilvánító: …… *Fenntartó nevében aláírás* **Ph.**	
Hatályos: 2013.szeptember 1.	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: www. gyorzamolyovi.hu	
Verziószám: 1/1 eredeti példány	
Iktatószám: I. 147/2013	

I. A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE 5.old.
II. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA 6.old.
1. A mi óvodánk
2. Pedagógiai programunk filozófiája
3. Gyermekkép, Óvodakép
III. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI 11.old.
1. Személyi feltételek
2.Tárgyi adottságok és feltételek
3.Napirend és heti rend
IV. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK ÁLTALÁNOS FELADATAI
1. Egészséges életmód alakítása
1.1.A testi biológiai szükségletek
a. Testápolás
b. Táplálkozás
c. Pihenés
d. Mozgás, edzés
1.2. Biztonság, szeretet szükséglete
1.3. Környezettudatos magatartás alakulása
2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés
2.1. Személyes bánásmód a befogadás (beszoktatás) időszakában
3.Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
3.1.Értelmi fejlesztés
V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI 26.old.
1.A játék
1.a. Gyakorlójáték
1.b.Konstrukciós játék
1.c. Szerepjáték
1.d. Dramatizálás, bábozás
1.e.Barkácsolás
1.f.Szabályjáték
2.A tevékenységben megvalósuló tanulás
3.A munka jellegű tevékenység
4.A külső világ tevékeny megismerése
5.Mozgás
6.Rajzolás, mintázás, kézi munka
7.Verselés, mesélés
8.Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

VI. AZ ÓVODA GYERMEKVÉDELMI FELADATAI, SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSE, ESÉLYEGYENLŐSÉGET SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK 59.old.
1.Az integráció folyamata az óvodai nevelésünkben
1.1 A sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni képességfejlesztésének
2.A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések:
Esélyegyenlőségi terv
VII. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE 64.old.
1.Kapcsolat a szülőkkel
2.Kapcsolat a fenntartóval
3.Kapcsolat a Győrzámolyi Petőfi Sándor Általános Iskolával
4.Kapcsolat az egészségügyi szolgáltatóval
5.Kapcsolat a gyermekjóléti szolgálattal
6.Kapcsolat pedagógiai szakszolgáltatókkal
7.Kapcsolat pedagógiai szakmai szolgáltatókkal
8.Kapcsolat az intézményt támogató Tündérrózsa Alapítvánnyal
9.Fakultatív hit és vallásoktatás
VIII. AZ ÜNNEPEK, MEGEMLÉKEZÉSEK RENDJE, 67.old.
A HAGYOMÁNYOK ÁPOLÁSÁVAL KAPCSOLATOS FELADATOK
IX.FELHASZNÁLT IRODALOM 69.old
X.LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK 70.old.

I. A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata

II.AZ ÓVODA BEMUTATÁSA

Az intézmény hivatalos elnevezése:
Győrzámolyi Tündérrózsa Óvoda és Bölcsőde

Az intézmény székhelye:
9172 Győrzámoly, Szent István u. 11
Elérhetőségek:
Telefon, fax: 96/352-045 06/203404064
E-mail: gyorzamolyovi@wave-net.hu
Honlap: www.gyorzamolyovi.hu

Az intézmény telephelyei:
Óvoda, Konyha:
9172 Győrzámoly Szent István u. 6
Telefon: 06/202038413

Bölcsőde:
9172 Győrzámoly Szent László u. 3
Telefon: 96/352-145 06/20 3247002
E-mail: bolcsode@gyorzamoly.hu

Az intézmény jogállása: önálló jogi személy

Az intézmény alapítójának és fenntartójának neve és székhelye:
Győrzámoly Község Önkormányzata
9172 Győrzámoly, Rákóczi u. 45
Telefon: 96/352-122
Honlap: www.gyorzamoly.hu

Az intézmény típusa: többcélú, közös igazgatású intézmény

Az intézmény gazdálkodási besorolása:
Önállóan működő költségvetési szerv

Az intézmény alaptevékenysége: - Óvodai nevelés
- Bölcsődei ellátás
- Étkeztetés

Az intézmény OM azonosítója: 201707

1. A mi óvodánk

Győrzámoly Szigetköz alsó harmadában fekszik. Az óvoda 1976-ban, két csoporttal nyitotta meg kapuit a gyerekek előtt.
Győr város közelsége és a szép környezet hatására elmondhatjuk, hogy falunk dinamikusan fejlődik, a népesség egyre nő. A község nagyobbik része helyi születésű, de egyre többen költöznek községünkbe a közeli és az ország távolabbi településeiről. A gyermekek összetételét ez is meghatározza. A szülők más és más igényei és elvárásai állandó mozgásban tartják munkánkat.
A gyermeklétszám folyamatos növekedése miatt időrendi sorrendben a következő átalakítások és változtatások történtek: 1996-ban az óvoda konyhája más épületbe került, és ettől kezdve kibővült a tevékenységi köre is. Jelenlegi állapot szerint főznek a bölcsődésekre, az óvodásokra, az iskolásokra és külsős étkezőkre is. Az akkor két csoporttal működő óvodának egy öltözője és egy mosdója volt. 1997-ben a zsúfoltság enyhítése céljából a főzőkonyha egy részének felhasználásával még egy öltöző és WC, mosdó lett kialakítva, és a kultúrház helyiségei altatóként funkcionáltak.
2003-ban harmadik és 2006-ban negyedik csoport is megkezdte a működését.
2011. év nagy változást hozott az óvoda életében. Jelenleg két épületben vagyunk. A régi épületben kettő az új épületben három csoportban foglalkozunk a gyerekekkel. Megszűnt a zsúfoltság, ideális környezetet tudunk biztosítani a gyermekek fejlesztésére.

Az óvoda természeti környezete, a Mosoni-Duna és az Öreg-Duna közelsége meghatározó jelentőségű óvodai munkánk során. Nagy hibát követnénk el, ha ezt a csodálatos természeti kincsünket, ahová gyermekeink születnek, nem használnánk ki a gyermekek sokoldalú személyiség fejlesztésében. Az óvoda dolgozói igyekeznek mindent megtenni annak érdekében, hogy a gyermekek jól érezzék magukat az óvodában illetve büszkék lehessenek arra, hogy ide járnak óvodába és itt élhetnek ebben a községben.

2. Pedagógiai programunk filozófiája

Küldetésnyilatkozatunk

**"Lehet a gyermeket könyvből nevelni,
de minden gyermekhez más könyv kell!"**(T. Gordon)

Alapelveink:

- Befogadó és elfogadó szellemben neveljük a ránk bízott gyermekeket. Olyan környezetet biztosítunk számukra, hogy a mindennapjaik kiegyensúlyozottan, vidáman, otthonosan teljenek az óvodánkban.
- A kölcsönös szeretet, az egymás tiszteletben tartása és elfogadása, a közösségi szokások és szabályok betartása biztosítsa az óvoda nyugodt légkörét.
- Minden gyermek egyenrangú tagja óvodánknak, építünk az együttnevelés kölcsönhatására.
- A gyermekeket a játékon – mint a gyermek alapvető tevékenységén – keresztül, differenciáltan neveljük, az egyéni képességek maximális figyelembe vételével.
- Az integrált óvodai nevelést valamennyi pedagógus felvállalja, külső szakemberekkel való együttműködéssel.
- Az esélyegyenlőségben a prevenció, a segíteni és tenni akarás, a támogatás jellemzi munkánkat.
- A gyermekekkel, szülőkkel együtt szeretnénk megélni a mindennapok élményeit, elfogadva, hogy a gyermek elsődleges nevelője a család.
- Feladatunk a gyermekek szociális, testi, értelmi, érzelmi felkészítése a minden napi életre.

Ennek érdekében

- Tiszteletben tartjuk a szülői igényeket, érdemi tájékoztatást adunk a gyermekeik egyéni fejlődéséről.
- Az óvodai hagyományainkat ápoljuk, a fejlődést segítő törekvésekre nyitottak vagyunk.
- A gyermekek nevelésében résztvevők egységes irányelveket követnek, munkájukat összehangolják.
- Törekszünk arra, hogy az integráció az egész óvoda szellemiségét áthassa.
- A nevelést segítő feltételek folyamatos biztosítása, korszerűsítése szakmai feladatunk.
- Az óvodapedagógusok innovatív megújulásra készek.
- Kiemelten kezeljük az esélyegyenlőségi, gyermekvédelmi feladatainkat, törekszünk a prevencióra.

3. Gyermekkép, Óvodakép

Gyermekkép

Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelembe is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.
A gyermekkép megrajzolásában az eltérő pedagógiai és pszichológiai irányzatok közös vonásait veszi alapul. Ezek szerint: a gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.
E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.
A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.
Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakoztatásának.
A gyermekképünket hűen tükrözi az alábbi vers:

Egy élet a kezedben…

Ha a gyermekek kritizálva élnek,
Megtanulnak megbélyegezettnek lenni,
Ha a gyerekek ellenségeskedésben élnek,
Megtanulnak veszekedni.
Ha a gyerekek kicsúfolva élnek,
Megtanulnak szégyenlősnek lenni.
Ha a gyerekek megszégyenítve élnek,
Megtanulják bűnösnek érezni magukat,
Ha a gyerekek toleráns légkörbe élnek,
Megtanulnak türelmesnek lenni.
Ha a gyerekek bátorítva élnek,
Megtanulnak bízni.
Ha a gyerekek dicsérve élnek,
Megtanulják megbecsülve érezni magukat.
Ha a gyerekek méltányosságban élnek,
Megtanulják az igazságosságot.
Ha a gyerekek biztonságban érzik magukat,
Megtanulnak hittel élni.
Ha a gyerekek megerősítve élnek,
Megtanulják magukat szeretni.
Ha a gyerekek elfogadva és barátságban élnek,
Megtanulják megtalálni a szeretetet a világban. (Dorothy Law Holte)

Óvodakép

Nevelőtestületünk és munkánkat közvetlenül segítő dajkák alapelvként alkalmazzák, hogy tudásukkal, akaratukkal, gondoskodásukkal a nevelőmunka minden területén biztosítani kívánják a gyermeki személyiség kibontakoztatásához szükséges feltételek megteremtését, miközben előtérbe helyezik a gyermekek tiszteletét, elfogadását, szeretetét, megbecsülését.

1. Tudjuk, hogy az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.
2. Fontos számunkra a szülők bizalmának elnyerése, zárkózottságuk oldása, közös ünnepek, spontán beszélgetések alkalmával.
3. Törekszünk arra, hogy a szülő nyomon követhesse gyermeke óvodai fejlődését. Megfigyelhessen, kérdezhessen, javasolhasson, a nevelés közreműködője legyen.
4. Óvodánk, mint a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Biztosítjuk az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit ide értve a pedagógiai tevékenységrendszer egész tárát és a megfelelő tárgyi környezetet.
5. Törekszünk arra, hogy miközben óvodánk teljesíti óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkcióit, a gyermekekben megteremtődjenek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.
6. Gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az érzelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű- életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról.
7. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
8. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.
9. Külső és belső környezetünket próbáljuk úgy alakítani, hogy családias értékeket, pozitív érzelmeket nyújtó legyen.

Óvodai nevelésünk célja, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ide értve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Valljuk, hogy a célok eléréséhez szükséges alapkészségek és kulcskompetenciák fejlesztéséhez elengedhetetlen az egész életen át tartó tanulás.

III.AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

1. Személyi feltételek
Óvodapedagógusok

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Munkakör	Fő	Végzettségi szint	Végzettség	További szakképesítés
intézményvezető	1	főiskola	óvodapedagógus	vezető óvodapedagógus szakvizsga
óvodapedagógus	1	szakközépiskola	óvónő	
óvodapedagógus	1	főiskola	óvodapedagógus	óvodapedagógus fejlesztési szakvizsga
óvodapedagógus	1	főiskola	óvodapedagógus	óvodapedagógus fejlesztési szakvizsga
óvodapedagógus	1	főiskola	óvodapedagógus	szociálpedagógus
óvodapedagógus	1	főiskola	óvodapedagógus	gyógytestnevelő
óvodapedagógus	5	főiskola	óvodapedagógus	

Pedagógiai munkát közvetlen segítők

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Munkakör	fő	Végzettség szint	végzettség
Dajka	1	szakképző	csecsemő gondozó
dajka	2	szakmunkásképző intézet	
dajka	2	szakközépiskola	

Egyéb munkakörök
(az intézményhez tartózó főzőkonyhában)

Munkakör	fő	Végzettség szint	végzettség
Élelmezésvezető	1	főiskola	Műszaki menedzser
szakács	1	8 ált. OKj-s szakképesítés	szakács
konyhai kisegítő	1	gimnázium 4 osztály	
Konyhai kisegítő	1	szakmunkásképző	bolti eladó

Megbízási szerződéssel foglalkoztatott szakemberek

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

1 fő gyógypedagógus
1 fő logopédus: beszéd problémával küzdő gyermekek fejlesztése
1 fő szomatopedagógus: (mozgásában korlátozott) gyermek fejlesztése

2. Tárgyi adottságok és feltételek

Csoport szobák száma: 5
mely két épület közti megosztás: „új" épület: 3
„régi épület: 2

„új" épület (Szent István u. 6)

Csoportszoba	WC mosdó	Mozgás korlátozott WC mosdó	Öltöző	Tálaló konyha	Fejlesztő többfunkciós szoba	Nevelői öltöző tusoló,WC	Iroda	Torna szer-tároló	Torna szoba
3	3	1	3	1	1	1	1	1	1

„régi" épület (Szent István u. 11)

Csoportszoba	WC mosdó	Mozgás korlátozott WC mosdó	Öltöző	Tálaló konyha	Fejlesztő többfunkciós szoba sószoba	Nevelői öltöző tusoló,WC	Iroda	Torna szer-tároló	Torna szoba (Több funkciós)
2	2	-	2	1	1	1	1	1	1

A csoportszobák az előírásnak megfelelő méretűek, felszereltségük a „Kötelező eszköz és felszereltségről" szóló rendeletben szereplő jegyzéknek megfelelő.

Az 5 csoport három játszóudvart használhat, melynek játékai a szabványnak megfelelőek, egyéb eszköz igénye a létszámnak megfelelő. Minden udvaron van homokozó, füves és betonos terület a különböző játékokhoz. Az udvarok árnyékos részét főleg fákkal biztosítjuk, de van fedett teraszunk, mind a három udvaron házikó, és napernyő is biztosított, ha szükséges.
Az eszközök állapotának nyomon követése érdekében az óvodapedagógusok közül felelőst választunk minden évben.

3. Napirend és heti rend

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.
A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A jó napirend jellemzői:

- legyen a napirend **folyamatos**, vagyis ne legyenek várakozási idők,
- legyen **rugalmas,** amely lehetővé teszi a váratlan eseményekhez való igazodást anélkül, hogy sürgetés, sietés, kapkodás válna úrrá,
- a fentiekből következően minden egyes gyermek **életritmus**a beleférhessen.

A **folyamatos rugalmas** napirendet az óvónők a csoporthoz igazítva alakítják ki. Figyelembe kell venniük a **helyi sajátosságokat**- a csoportjukban, óvodában.
A napirendben a **párhuzamosan** végzett tevékenységeket **harmonikus** arányban kell elrendezni.

Kiemelt szerep jusson a **JÁTÉKRA** teremben és a szabadban egyaránt.

IV.AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK ÁLTALÁNOS FELADATAI

Az óvodai nevelésünk alapvető feladatai:
Az óvodás korú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és közösségi nevelés,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

A látszólag elhatárolt területek a valóságban egységet alkotnak, egymástól elválaszthatatlan tulajdonságokat és tevékenységeket takarnak. Az egészségnevelés nem csak az egészséges életmód tartományára terjedne ki. *Holisztikus* egészség-szemléletünk és óvodapedagógiai gyakorlatunk azt bizonyítja, hogy az értelmi fejlesztés és a szociális kapcsolattartás fejlesztése ugyancsak egészségvédő, nevezetesen: lelki egészségvédő feladat.

Az egészségnevelés így válik az óvoda megalapozó jellegű (minden nevelési mozzanatban jelenlevő) feladatává.

Az **egészségnevelés fogalmát** újra kell fogalmaznunk, túl kell lépnünk a korszerűtlen, un. **testi nevelés** beszűkült fogalmán, amely csupán a **testi** gondozást, a **testi** szükségletek kielégítését, a **mozgás** fejlesztést, az edzést és a **test** ápolást foglalta magában.

A modern **egészségnevelés fogalma követi az egészség modern fogalmának összetevőit**. Az egészség fogalmát az Egészségügyi Világszervezet így definiálta:

"Az egészség a testi (fizikai), a szellemi (pszichikus) és a társas-társadalmi (szociális) **jólét állapota**, nem csupán a betegség és nyomorékság hiánya."

"jólét állapota" kifejezés, amelyben a **jólét** a teljes egészségi potenciál elérését jelenti, az egészségre való ***esélyt.*** A jólétben az emberi szükségletek kielégítésének "tisztességes" lehetősége tárgyiasul, az egészséghez való jog- és esélyegyenlőség, valamint a méltányosság.

Az óvodai nevelés során az ***egészséges életmód alakítása*** azt jelenti, hogy kialakul a kisgyermek ***igénye*** a személyi és környezeti higiénére, a mozgásos életmódra, az egészséges táplálkozásra és kulturált étkezésre, az egészséget károsító magatartásformák elkerülésére, egy adott élethelyzetben az egészségesebb megoldás választására, a másokon való segítésre.

Az egészséges életmód alakításának feltétele **az egészséges környezet biztosítása.** A higiénét, a baleset megelőzését, kulturált étkezést, zavartalan játékot, szabad levegőn való tartózkodási lehetőséget biztosító **tárgyi környezet** (óvodai épület, felszerelés, csoportszoba, játékszerek, munkaeszközök stb.) **nem önmagában képezi az óvodásgyermek környezetét.**

Igen jelentős (talán a tárgyi környezetnél is jelentősebb) környezeti tényezőt alkotnak **a gyermekeket körülvevő személyek** (kortárs gyermekek és felnőttek), azaz **a szociális környezet.** Ennek szeretetteljes, harmonikus légköre, pajtási-baráti hangulata rányomja a bélyegét a gyermek személyiségfejlődésére.

1.Egészséges életmód alakítása

Célunk: A gyermekek egészséges életmódra nevelése, az egészséges életvitel igényének kialakítása, és a gyermekek testi fejlődésének elősegítése.

Feladataink:

- A gyermekek gondozása, testi szükségleteiknek, mozgásigényének kielégítése.
- Harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, pihenés, a betegség megelőzés és asz egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása.
- A gyermek természetes mozgáskedvének fenntartása, a mozgás megszerettetése.
- Testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése. A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A napi életritmus kialakítása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával- a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

1.1.A testi biológiai szükségletek:

a. Testápolás

b. Táplálkozás

c. Pihenés

d. Mozgás, edzés

a, Testápolás

Cél: A gyermekek egészségének védelme, testük, ruházatuk gondozása. A gyermek tisztaság- igényének kialakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Törekedjen a család és az óvoda gondozási szokásainak összehangolására.
- Szeretetteljes, intim környezet biztosítása.
- Késztesse a gyermekeket szükségleteik kifejezésére.
- A gyermekkel együttműködve, segítse a feladatok ellátásában.
- A segítés módját, mennyiségét mindig a gyermek igénye, képessége szabja meg.
- Az egészségügyi szokások kialakításával, személyes példával alakítsa ki az igényességet a gyermekekben önmaguk, ruházatuk, használati tárgyaik és környezetük iránt.
- A szokásrendszer kialakításánál a gyermekek várakoztatását kerülje.

b, Táplálkozás

Cél: A gyermek egészséges fejlődésének elősegítése

A helyes táplálkozás biztosítása különösen nagy jelentőségű óvodás korban
A testi fejlődésre jellemző a progresszivitás, az erőteljes növekedés.
Változatos fehérje és vitamindús tápanyagok mellett szénhidrátok, különböző ásványi sók megfelelő arányát is tartalmazniuk kell étrendjüknek.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A helyes életritmus kialakítása érdekében az étkezések kezdő időpontjának meghatározása.
- A gyermek szükségletének megfelelően a nap bármely részében biztosítson folyadékot a gyermek számára.
- Az óvónő ösztönözze, de soha ne kényszerítse a gyermeket az étel elfogyasztására.
- Teremtse meg az étkezés kulturált szokásait.
- Adjon módot a gyermekek önmaga kiszolgálására, ösztönözze és segítse a gyermeket a tevékenységében.

c, Pihenés

Cél: A gyermek alapvető szükségletének kielégítése az egészséges fejlődés érdekében.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Több mozgást igénylő tevékenységet kevesebb mozgást igénylő tevékenység váltsa fel.
- Passzív pihenés biztosítása.
- Biztosítsa a gyermek szükségletének megfelelő alvás, illetve pihenési időt igény szerint a kora reggeli időben és ebéd után.
- Az alvást kellemes pihenővé tegye.
- Biztosítsa a nyugodt alváshoz/pihenéshez szükséges feltételeket.
  Ezek a jó hangulat, a biztonságérzet és a nyugalom.
- Tegye lehetővé a folyamatos felkelést.

d, Mozgás, edzés

Cél: A gyermek mozgásigényének kielégítése, fejlesztése, egészséges testi fejlődésének elősegítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Tegye lehetővé a szabad levegőn való tartózkodást az időjárásnak megfelelő módon és mértékben.
- Teremtse meg a szabad levegőn való tartózkodás és a gyermeki tevékenységek lehetőségét

- játék és szabadidős tevékenységekben
- munkatevékenységekben
- társas és közösségi tevékenységekben
- mindennapi testnevelés során.

1.2. Biztonság, szeretet szükséglete

Az óvodáskorú gyermekek érzelmi állapotát, befolyásolhatóságát nagymértékben az a családi atmoszféra határozza meg, amelyben élnek. Az érzelmi alapigények kielégítése, pl. a biztonságérzet, védettségérzet a feltétele annak, hogy a gyermek környezete iránt érdeklődést mutasson, kezdeményezzen, más emberekhez is kötődjön. Az óvodapedagógus nagyon eltérő érzelmi kívánalmakkal találkozik. Az óvodában a gyermek egyéni igényeit megértéssel fogadni és empátia készséget mutatni ugyanúgy hozzátartozik az érzelmi neveléshez, mint a kiegyensúlyozott harmonikus alaphangulat kialakítása.
Azok a gyermekek, akik viselkedési nehézségekkel és zavarokkal küzdenek (agresszivitás, gátlás): különösen sok figyelmet és megértő nevelői magatartást igényelnek.

1.3. Környezettudatos magatartás alakulása

Az életünk minőségét, valamint egészségünket alapvetően befolyásolja és meghatározza a bennünket körülvevő természeti és társadalmi környezet minősége és állapota. A 21. század társadalmi és globális problémái ismertek.
A környezetben visszafordíthatatlan, legtöbb esetben kedvezőtlen változások indultak el- klímaváltozás, élőhelyek eltűnése stb.
Az életminőség javításában, az egészség megőrzésében fontos szerepet játszik a közösségi identitás. Közösség és egyén szoros kötelékben élnek. Az egyéni értékek, beállítódások, normák módosítása és ehhez szükséges aktivitások a közösség támogatása nélkül nem képzelhető el.
Mindezek tudatában a környezettudatos magatartás kialakításának létjogosultsága van az óvodai intézményrendszerben.
A gyermekek gondolkodásának, felfogásának megalapozása, rajtuk keresztül a szülők szemléletmódjának alakításában.
A környezettudatos magatartás kialakítása olyan nevelési folyamatot jelent, mely valamennyi nevelési területre kiterjed, azokkal kölcsönhatásban van.

A környezettudatos magatartás kialakításának célja

- Környezettudatos, környezetre figyelő magatartásformák és szokások kialakítása, amely magában foglalja a szűkebb és tágabb környezet, kulturális és természeti értékek megismertetését, megszerettetését és annak megóvását.

- Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, mely környezettel való harmonikus együttéléshez szükséges és a családok környezettudatos életvitelhez hozzájárulnak.

Az óvodapedagógus és a dajkák feladatai

- A pedagógusok és az óvoda felnőtt közösségében olyan értékrend kialakítása, mely a természetmegőrző munkát helyezi előtérbe.
- A gyermekek kíváncsiságára, érdeklősére, megismerő vágyára és a megismerés okozta örömre építve sokszínű viszony kialakítása.
- A komplexitás érvényesítése a tevékenységformák között.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- ☺ A gyermekek önállóan, biztonsággal látják el önmagukat, kulturáltan viselkednek tisztálkodás, öltözködés és étkezés közben.
- ☺ Ügyelnek saját és mások testi épségére.
- ☺ Igénylik a rendet, tisztaságot a környezetükben és saját magukkal szemben is.
- ☺ Étkezéseknél helyesen használják az evőeszközöket.
- ☺ Megítélik, miből mennyit kérnek. Nem zárkóznak el új ételek megkóstolásától.
- ☺ Szükségleteiknek megfelelően élnek a pihenés lehetőségével. Tiszteletben tartják mások pihenéssel kapcsolatos szokásait, nem zavarják pihenni szándékozó társaikat.
- ☺ Eljutnak az első alakváltozásig, testük arányosan fejlett, teherbíró.
- ☺ Mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségletük kielégítését szándékosan irányítani képesek.
- ☺ Elsajátítanak néhány magatartási formáit és szokást, amiből később kifejlődik a környezettudatos magatartás.

2.Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Célunk:

A gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, az érzelmi intelligencia fejlesztése, a szocializációhoz szükséges tevékenységek biztosítása és az erkölcsi tulajdonságok megalapozása.

Óvodapedagógus feladata:

- Érzelmi biztonságot, bizalmat nyújtó szeretetteljes családias, *kiegyensúlyozott,* nyugodt légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig. A gyermek- gyermek az óvodapedagógus-gyermek, dajka-*gyermek* és az óvoda többi alkalmazottjának kapcsolatát pozitív *attitűd,* érzelmi töltés jellemezze.
- Segítse a gyermek erkölcsi szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező, *önérvényesítő* törekvéseinek.
- Teremtsen lehetőséget arra, hogy kielégíthesse *természetes* társas szükségleteit, nevelje a *különbözőségek* elfogadására, tiszteletére.

- A nemi indentitás fejlődésének elősegítése mellett tágítsa a tradicionális nemi szerepek határait.(a fiú sírhat, a lány is autózhat)
- A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint.pl.: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) szokás- és normarendszerének megalapozása.
- Az óvoda a gyermeki nyitottságra építve segítse hozzá a gyermeket, hogy minél jobban megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötödés alapja.
- Az óvoda segítse elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt.
- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.
- A személyes példa modellértékű, hiszen ha a felnőtt valamilyen pozitív jelenséget derűsen fogad, a gyermekek is hasonlóan reagálnak az eseményekre. Ugyanúgy a durvaság láttán elszomorodó pedagógusi példa a gyermekekre is átragad.
- Az óvodapedagógus a gyermekek közösségi életének irányítója. Közte és a gyermekek között létrejött érzelmi kötődés, a csoport egészére gyakorolt befolyás leghatékonyabb eszköze. A gyermekek érzékenyen reagálnak az óvónő érzelmeire.
- Kiemelt figyelmet igénylő, nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, *halmozottan hátrányos helyzetű* az elhanyagolt, valamint kiemelkedő képességű gyermekek speciális nevelési ismereteket, sajátos törődést igényelnek.
- Különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

☺ Ragaszkodnak óvodájukhoz, az őket körülvevő felnőttekhez. Udvariasak, használják a kérem, köszönöm szót.
☺ A gyermekeket, társaikat keresztnevükön szólítják. A felnőttek keresztneve után használják a „néni" illetve a „bácsi" szót.

- ☺ Az óvodába érkezéskor és távozáskor köszönnek a gyermekeknek és felnőtteknek.
- ☺ Kialakul bennük társaik ellentétes véleményének udvarias elfogadása, kerülik a durvaságot, a verekedést.
- ☺ Elfogadják a másságot, tudnak másokkal együtt érezni.
- ☺ Képesek akaratukat iránytani.
- ☺ Feladatvégzésükre jellemző az önállóság és kitartás.
- ☺ Kialakul bennük az őszinteség és az igazmondás.
- ☺ Társaikhoz, az óvoda dolgozóihoz, szüleikhez figyelmesek.
- ☺ Tisztelik szüleiket és a felnőtteket egyaránt.
- ☺ Kisebb konfliktusaikat képesek egyedül megoldani. Tudják az adott tevékenységek által megkívánt magatartási formát, s képesek azt betartani.
- ☺ Érdeklődnek társaik, barátaik iránt.
- ☺ A sajátos nevelési igényű gyermekek elfogadják a közösségi élet normáit, elfogadják társaikat.
- ☺ Kialakul bennük néhány erkölcsi tulajdonság (mint.pl.: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség). Akarati tulajdonságok közül az
- ☺ önállóság, az önfegyelem, a kitartás, a feladattudat és szabálytudat.

2.1. Személyes bánásmód a befogadás (beszoktatás) időszakában

Óvodás gyermek élete teljesen megváltozik. Kikerül a biztonságot nyújtó családi környezetből, nélkülöznie kell anyukáját, aki eddig mindig ott volt mellette.

A **befogadásnak, minden egyes gyermek igényeit, testi – szükségleteit kell figyelembe venni.** Ebből táplálkozik a befogadás személyes, egyéniséghez igazodó differenciált módon való megvalósulása.
Ebben a legnagyobb szerepe az óvodapedagógus személyiségének van! Meg kell az óvodapedagógusnak szerettetni magát, mert ha **a gyermek megszereti** az óvodapedagógus**t, akkor** az azért van, mert **ki tudja elégíteni** a gyermek sajátosan jelentkező aktuális igényeit, sajátos szükségleteit éppen ebben a különleges időszakban. Ez a sajátos szükséglet lehet pl.: a reggeli odabújást.

Nálunk így történik:

- Az óvoda kapuja nyitva áll a szülők és a gyermekek előtt. Bíztatjuk a szülőket, hogy látogassanak el óvodánkba, még az előtt, hogy óvodás lenne a gyerek. Nyári időszak főleg jó alkalmat nyújthat az ismerkedésre.
- A beszoktatás, befogadás időszakát egy hétben határozzuk meg, de a gyermek érdekeit szem előtt tartva ez természetesen változhat. Nagyon örülünk, ha nem csak az édesanya él a lehetőséggel, hanem az édesapa is kíváncsi hova kerül gyermeke.
- A gyermek behozhatja azokat a kedves tárgyait, amelyek megnyugtatják, s ott tarthatja addig, ameddig ennek szükségét érzi (cumi, rongyika,
    - plüss figura stb.)
- Az óvodapedagógus reggel minden egyes gyermeket úgy fogad, ahogy azt a gyermek igényli. Kit puszival, kit kézfogással, kit öleléssel, stb., de mindegyik gyermekkel érezteti, hogy örül, boldog, hogy újra látja; hogy ma is jól érezzük magunkat együtt, hogy ma is történnek olyan érdekességek, ami tetszeni fog; hogy ma is jókedvűek vagyunk, amíg itt vagyunk, amíg anyukának dolgoznia kell, stb.

- Az óvodapedagógus az ismerkedés fázisában próbál minél több információt begyűjteni az újonnan érkező gyermekről. A szülőktől mintegy **„használati utasítást"** kap, - így tud oly módon idomulni a gyermek igényeihez, amely megközelítően hasonlít az eddig megszokotthoz; ezzel oldva a megváltozott körülményekből adódó krízishelyzetet.

- Az óvodapedagógus **jó kapcsolatot alakít ki a szülőkkel**, hiszen tőlük kapja a legfontosabb információkat a gyermekről. Ez azért is oly fontos, mert a gyerek, aki látja, hogy szüleivel milyen jó viszonyban van az óvodapedagógus, milyen jól beszélget velük, így szívesebben marad addig az óvodában, amíg ők dolgoznak.
- A nyugalom és a szeretet, a természetes elfogadás meleg, puha érzésével **békét sugároz**. Ez a béke beépül minden gyermek személyiségébe, napi tevékenységébe. Ebben a légkörben érzi a gyermek, hogy fontos, és az ő gondolatainak, kívánságának, gondjainak mindig elegendő, idő és törődés jut.
- Fontos az óvónő számára, hogy az újonnan érkező gyermek **minél előbb jól érezze magát az óvodában**.

3.Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célja

A gyermek olyan ismereteket, jártasságokat, készségeket sajátítson el, értelmi képességei úgy fejlődjenek, hogy az élet egyre változó helyzeteiben jelentkező feladatokat meg tudja oldani, tudjon eligazodni a világban.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes minta és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. A nap folyamán bármikor adódhat lehetőség beszélgetésre, de általában hétfői napokon célszerű erre tekintettel lenni, mert a hétvégi élmények feldolgozásra kerülhetnek. A környezet példamutató, tiszta, szép beszéde mintát nyújt a gyermekeknek. Különösen fontos, hogy az óvónő ügyeljen a tiszta, szép beszédre, ez legyen a példa a gyermek előtt.

Minden gyermek beszédét meghatározza az otthoni környezet. Az óvoda fejlesztési feladatainak tehát a család, a környezet megismeréséből kell kiindulni és a gyermek egyéni képességeinek megismerésén keresztül kell hatást kifejteni.

A ma gyermeke kommunikációs hiányban szenved: a családok nagy részében alig van alkalom a hét napjain arra, hogy a felnőttek a gyerekekkel beszélgessenek. Ha beszélgetnek is, ezek ún. háttérbeszélgetések, vagyis mindig valamilyen fő cselekvés – pl. mosogatás, főzés, újságolvasás, tv-nézés – kísérőjelenségei. A gyerekek ezekben rövidebb-hosszabb ideig aktívan vesznek részt, később egyre passzívabbakká válnak, végül lassan megszűnik az igényük a beszélgetésre. Az óvónőnek tehát a példaadáson túl az igényt is fel kell keltenie a gyermekekben, ami a rendszerint már átélt kudarcélmények után bizony egyre nehezebb feladat.

A gyermek érdekében az óvónő és a szülő között a legszorosabb és legjobb értelemben vett partnerkapcsolatnak kell kialakulnia. Ez természetesen kettős folyamat, s a szülőnek is jelentős szerepe és feladata van a kialakításában. Mégis az óvónő az, aki irányíthatja ennek a kapcsolatnak a menetét, s ennek elsőrendű feltétele olyan beszédviselkedés, amely lehetőséget teremt ehhez.

Mivel a szülői ház nem képes minden esetben az anyanyelvátadó szerepét betölteni, ezért az óvoda kiemelt feladata a célzott anyanyelvi nevelés, a gyermekek beszédének alakítása.

Az utóbbi időben anyanyelvünk szépsége kissé kezdte elveszíteni fényét. Egyre több a megkésett beszédfejlődésű, beszédhibás iskolába lépő gyermek. Ezen az óvodáskorú gyermekek tudatos, szakszerű, differenciált, egyénre szabott beszédnevelésével lehet hatékonyan segíteni. A beszédfejlődési zavarral küzdőket, (az enyhétől a súlyos esetekig) helyben, logopédus segíti az óvodánkban. A logopédus feladata a gyermekek mérése a beszédfejlődés területén, a beszédmegértés-, beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés gyakoroltatása, beszédhibák javítása, dislexia prevenciója.

Az óvodapedagógus feladatai

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására.
- Az óvodapedagógusnak arra kell lehetőséget biztosítani, hogy nyugodt légkörben, életszerű helyzetben minden gyermek beszélhessen arról, ami érdekli, ami foglalkoztatja, arra nevelni a gyermeket, hogy bátran nyilatkozzék meg, mondja el véleményét. Semmiféle türelmetlenség vagy a gyermek korlátozása nem megengedhető az anyanyelvi fejlesztés során.
- A gyermeket ne javítsa állandóan, egyszerűen és világosan beszéljen hozzájuk. Dicsérje és bátorítsa a félénkebb gyermekeket. Minden gyermeknek lehetőséget kell biztosítani a folyamatos beszéd gyakorlására.
- A gyermekekben ki kell alakítani azt a képességet, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- Folyamatosan kísérje figyelemmel a gyermekek beszédfejlődését, szükség esetén kérje szakember segítségét.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- ☺ Kialakul a gyermek összefüggő beszéde.
- ☺ Gondolataikat, érzelmeiket folyamatosan fejezik ki kontaktusos /összefüggő/ beszédben.
- ☺ Alkalmazzák a beszéd auditív jellemzőit. /hangerő, hangsúly, hangszín, sebesség/
- ☺ Verbális megnyilatkozásaikat kíséri a metakommunikáció is. /érzékszervek, testtartás, mimika, gesztusok/
- ☺ Kialakul az alakilag tiszta, érthető beszéd.
- ☺ Bővül szókincsük, melyet beszédben alkalmaznak.
- ☺ Tudnak történeteket, meséket önállóan mondani, kitalálni, mozgással, dramatizálással, bábozással megjeleníteni.
- ☺ Kialakulnak a beszédkapcsolatok, alkalmazzák a párbeszédet.

☺ Képről felismernek tárgyakat, személyeket, cselekvéseket, ezekről tudnak röviden, összefüggően beszélni.

3.1.Értelmi fejlesztés

Miután a gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli és éli meg, ezért a tanulás során is ebből kívánunk kiindulni. Ez az oka annak, hogy komplex foglalkozások rendszerén keresztül jut el a gyermekhez az, ami számára a világból megismerhető, befogadható ismeretet, tapasztalatot jelent.

A személyiség nevelésben mindig azokra a tevékenységformákra támaszkodhatunk, amelyek az adott életkorban dominálnak.

A 3-7 éves óvodás legtermészetesebb megnyilvánulási formája a mozgás és a játék. Ezek teremtik meg a legoptimálisabb lehetőségeket a korosztály fejlesztéséhez.

Az óvodás gyermekek spontán, önkéntes módon tanulnak. Az ismeretszerzésben a kíváncsiság motiválja őket, de nagy szerepe van az utánzásnak és a játéknak. A játékon, mint fő tevékenységi formán keresztül tapasztalatokat szerez, a megismerő tevékenységek (érzékelés, észlelés, emlékezés, képzelet, gondolkodás) segítségével. A szervezett ismeretszerzés formái a kötött vagy kötetlen játékos foglalkozások.

Az értelmi nevelés célja:

Érdeklődő, kreatív, a világ dolgai iránt nyitott gyermeki személyiség kialakítása.
Esélyegyenlőség megteremtése.
Tehetségek kibontakoztatása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Óvodai nevelési módszerek segítségével a gyermekjátékba ágyazva szerzett tapasztalatainak, ismereteinek a rendszerezése, célirányos bővítése oly módon, hogy ezeken keresztül fejlődjenek megismerő, kognitív képességei:
  - egyre valóság hűbb, pontosabb észlelés kialakulása
  - figyelem összpontosításra való képesség,
  - problémamegoldó és kreatív gondolkodás,
  - alakuló fogalmi gondolkodás,
  - szóbeli kifejezések, szókincs fejlesztése, bővítése

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- ☺ Törekszenek a végzett tevékenységek összefüggéseinek felfedezésére.
- ☺ Rendelkeznek problémafelismerő és megoldó képességekkel.
- ☺ Képesek rövid ideig összpontosítani.
- ☺ Szívesen részt vesznek különböző tevékenységekben.
- ☺ Ismereteiket alkalmazzák a gyakorlatban is.
- ☺ Érzékszerveiket összehangoltan használják.
- ☺ Gondolkodásuk és cselekvésük igazodik a valósághoz.
- ☺ Képesek koruknak megfelelő gondolkodási műveletek végzésére.

V.AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

1.A játék

„ …és a játék út a gyermek számára annak a világnak a megismeréséhez, amelyben élni fognak, amelyet megváltoztatni hivatottak.”

(M. Gorkij)

A kisgyermek elsődleges és alapvető szükséglete, mely áthatja egyéb tevékenységeit, egész személyiségét formálja.

Cél:

A gyermekek elemi szükséglete, a szabad játék minél optimálisabb szintű kielégítése a megfelelő feltételek biztosításával, játéktámogató magatartással, a testileg-lelkileg egészséges személyiség kibontakoztatása, örömteljes óvodai élet.

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége.

A játék-szabad- képzelettársításokat követő játékfolyamat- a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülni.

Az óvodás gyermekjátéka spontán és önkéntes. A játékra a belső feszültség készteti, amely elsődlegesen fiziológiai – pszichológiai érésből fakad, de erre nagyon nagy hatással van a szociális környezete, a felnőttek magatartása is. Minden játék sajátossága a feszültségcsökkenés és az öröm. A játszó gyermek időnként a feszültség növelését is igényli a játék fokozása érdekében. Ez egyre nehezebb, egyre bonyolultabb játékmegoldásokhoz vezet. Minél bonyolultabb a tevékenység, annál magasabb szinten segíti a játszó gyermek készségeinek alakulását. Ebben is szerepe van az őt körülvevő felnőtteknek. A játékot kiváltó feszültség nem spontán biológiai fiziológiai érésből fakadhat. Ilyen feszültségek szükségszerűen keletkezhetnek a mindennapi életben. Ha ezek kellemesek a gyermek a megismétlésüket kívánja. Miután elmondani nem tudja, eljátssza. Ez örömet ad. Amennyiben kellemetlen élmények okozzák a feszültséget a játékban való újraélés a feszültséget csökkenti. Feszültséget okoz az „én akarom csinálni" kívánsága. A környezetből kapott új ismeretek alkalmazásának, az ott látott szerepek utánzásának vágya (közlekedés, utazás, vásárlás, stb.) a tömegkommunikációból az információk sokasága a megismeréshez, az alkotni vágyáshoz kapcsolódva is lehet feszültség oka. Az én fejlődésből és környezetéhez való alkalmazkodás együttes igényéből keletkezik a szabályok betartásának igénye, amely ugyancsak belső feszültséget okoz.

Csak ezeknek az összefüggéseknek az ismeretében érthetjük meg igazán a gyermek játékát. Ezt kell figyelembe vennünk, ha valamilyen játékot kezdeményezünk, vagy e folyamatban lévő játék gazdagítására, magasabb szintre való emelésére törekszünk. A játék általános jellemzői közé soroljuk a játék komolyságát. Amelyik gyermek játszik, azt a játékot nagyon komolyan veszi. Néha még a látszólagos semmit csinálás is fontos lehet számára. Ennek őszinte megértéséhez és átérzéséhez magas fokú empátia szükséges. Az óvodás korú gyermek játéka mindig az öröm keresése. Mivel a játék a gyermek legfontosabb tevékenysége, így a személyiség fejlődése is a játékon alapul. A játék által ügyesedik, fejleszti manuális készségét, játékban ismerkedik a tárgyak tulajdonságaival, egymáshoz való viszonyával próbálgatja, hogy ezeken milyen változásokat képes létrehozni.

A játékban a cselekvések által olyan problémákat old meg, amely a későbbi problémamegoldó gondolkodás alapjai lesznek. A játékban folyamatosan gyakorolják az egymáshoz való alkalmazkodást, az együttműködést, a kooperációt, és a kölcsönös kommunikációt. A játék során adódik a legtöbb kedvező alkalom aktív szókincsük gyarapítására, beszédkészségük fejlesztésére. Társas kapcsolatuk alakulásának érzelmi életük gazdagodásának a legfontosabb színtere a játék: megkönnyíti a szocializáció útját, a közösségi magatartás

kialakítását. A gyermek játéka kétszeresen társadalmi jelenség. Egyrészt, mert kialakulását, tartalmát, formáját, a gyermeket körülvevő emberi kapcsolatuk döntően befolyásolják, másrészt, mert a játék folyamán társas kapcsolatok alakulnak, gazdagodnak.
A gyermek megismerése érdekében szülőkkel való folyamatos kapcsolat elengedhetetlen. A játékot úgy tekintjük, mint a nevelési célok elérésének legfőbb eszközét.

Az óvodapedagógus feladata:

Az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását.
Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

A játék feltételeinek biztosítása:

- **A játékidő**: ahhoz, hogy a gyermek játéka teljes gazdagságban kibontakozhasson, minél hosszabb megszakítás nélküli idő biztosítása döntő.
- **A játékhely:** a szabad játék kibontakozásához elengedő hely biztosítása. Az óvónő az adott lehetőségeket mérlegelve törekedjen a játékhely bővítésére.
- **Játékszerek, játékeszközök:**

A játékszerekkel szemben támasztott legfontosabb követelmények:
- Tartósak, tisztíthatóak, esztétikusak legyenek
- Színben, méretben, funkcionalitásban feleljenek a gyermekek igényeinek, keltsék fel érdeklődésüket, segítsék az elmélyült játék kialakítását

A fontos játéktémákhoz legyenek eszközök, de nem kívánatos, hogy minden rendelkezésre álljon,. Így nagyobb tere nyílik a kreativitásnak. A gyermekek jöjjenek rá a tárgy hiányára, kerüljenek szembe azzal a problémával, hogy miként lehet előteremteni. Keressék meg a környezetükben azt az anyagot, azt a tárgyat, amely az igényelt játékeszközt helyettesítheti. Legyen sok olyan dolog az igazi játékszereken kívül, amit helyette használni lehet. A „kincsesláda" amibe az óvónők, gyermekek, szülők gyűjtik azokat a kincseket, amelyek már nem kellenek ugyan, de a játék során hasznukat lehet venni (flakonok, dobozkák, termények stb.). Legyenek a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő bábok, amelyek sok örömet szerezhetnek és pedagógiailag különösen értékes játékok, motiválhatnak dramatizáláshoz, színházasdihoz, kendők, ruhaanyagok, táskák biztosítása motiváló hatású.

Játékfajták

1.a. Gyakorlójáték

Az óvodapedagógus feladata:

Ismerve a gyakorlójátékok pedagógiai értékét, biztosítsa a legjobb feltételeket és ha szükséges, segítse motiválni a funkció magasabb szintű gyakorlását úgy, hogy egyidejűleg a játékból fakadó örömet is fokozza.

A fejlesztés tartalma:

Hang és beszéd játékos gyakorlása:
Tárgyakkal, anyagokkal való manipulálás.

Nevelőértéke:

A gyakorlójátékban nagy szerepe van a „magam csinálom", „már tudom" motívumnak, ezért az én fejlődésének fontos tényezője. A gyermek a funkció gyakorlása során a tárgyak egymáshoz való viszonyát megismeri, készségei, ismeretei fejlődnek.
Intellektuális érzelmek fejlődését segíti: kíváncsiság, öröm, sikerélmény.
Megjelenési formái: 3-4 éves gyermeknél gyakori, még 4-7 éves korig konstrukciós, vagy szerepjáték részmozzanatéként, valamint mozgásos játék néhány formájában észlelhetjük. Tartósan rögzült gyakorlójáték esetén, az okok felderítése után a gyermek magasabb szintű játékba való átsegítése szükséges. E játék a legegyszerűbb funkciók gyakorlásáról az anyagokkal, eszközökkel és tárgyakkal végzett gyakorlójátékon át elvezet a konstrukciós és szerepjátékokig.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

☺ Ebben a korban tartósan csak akkor jelentkezik, ha a gyerek a fejlődésben lemaradt, képességei fejletlenek, tapasztalatai, élményei szegényesek, valamint amikor egy új játékszer, eszköz használatát még nem ismeri és a sikeres játékhoz a játékszerrel való előzetes manipulálásra van szüksége.
☺ Gyakorló játék jelentkezik a konstrukciós és szerepjáték elemeiként is. Az óvónő ebben az életkorban is engedje a gyakorlójátékot. Ha azonban azt tapasztalja, hogy egyes gyerekek kizárólag ezen a szinten maradnak, keresse meg az okokat,
☺ Előfordulhat, hogy a szerep- vagy konstruáló játék egy-egy műveletre kiválik a játékból, a gyerek belefeledkezik a műveletek, mozdulatok ismételgetésébe. Amíg aktívan belemélyed a tevékenységbe, az óvónő ne zavarja meg. Amikor azonban az aktivitása csökken, ösztönözze szóval, esetleg eszközökkel a korábbi, abbahagyott játék folytatására.

1.b.Konstrukciós játék

Az óvodapedagógus feladata:

- A játékhoz szükséges hely, idő és eszközök biztosítása.
- Az alkotás serkentése dicsérettel, buzdítással.

A fejlesztés tartalma:

A játék lényege maga a konstruálás. Nevelő értéke: kreativitásra nevelés. A megfigyelés emlékezés a képzelet, a probléma megoldása, az esztétikai érzék és a manualitás fejlődését teszi lehetővé. Nem csak az a fontos, hogy mit hoz létre az óvodás korú gyermek a konstrukciós játékban, hanem az is, hogy minként alakul a konstrukció, milyen szerepe van az utánzásnak, a leleményességnek, ötleteknek, a problémamegoldó cselekvéseknek, illetve gondolkodásnak.

A konstrukciós játék fejlődési fokozatai:

- Véletlenül sikerült alkotások.
- Konstruálás, ahol a gyermeket a konstruálás menete és nem az eredménye érdekli.
- Előre megtervezett bonyolult konstrukció

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

☺ Konstruáló, építő játékelemekből játékszereket is tudnak készíteni a gyerekek
☺ Az építés, a konstruálás gyakran a szerepjátékhoz kapcsolódik: az élethelyzetek reprodukálása közben építenek, szerelnek, szerkesztenek, vagy a létrehozott alkotás hatására képzelik bele magukat különböző élethelyzetekbe.
☺ A konstruálás fejlettebb fokán a gyerekek mind igényesebbekké válnak alkotásaikkal szemben.
☺ A fejlődést egyaránt jelzi a bonyolultabb alkotások létrehozása, az eredményességre törekvés a választott, elképzelt modell egyre pontosabb megközelítésének igénye, a bonyolultabb játékelemek biztos kezelése, a szerepjátékkal való sokoldalú kapcsolat.
☺ Az óvodáskor végén alkotásaikat már önállóan, sok egyéni ötlet alapján hozzák létre és képesek a különböző anyagok, eszközök kombinált alkalmazására is.

1.c. Szerepjáték

Az óvodapedagógus feladatai:

A szerepjáték állandó visszajelzés az óvónő számára a gyermekek fejlettségi szintjéről (én fejlettségének fokáról, gondolkodásáról, beszédkészségéről, társas kapcsolatainak alakulásáról, sérelmeiről és vágyairól, érdeklődéséről, élményeiről és azok feldolgozásairól). Ezeket a visszajelzéseket az óvónőnek tudomásul kell venni, meg kell értenie, olyan empátiát kell kialakítania, amely a megfelelő magatartásformák, nevelési eszközök, metakommukációk megtalálásához hozzásegítenek. Nevelői magatartásunk akkor lehet helyes, ha folyamatosan alkalmazkodunk a játéknak a gyermekek által alakított mozzanataihoz.

A szerepjáték nevelőértékének fokozása:

- ✓ A játék feltételeinek bővítésével.
- ✓ Az óvónői érdeklődéssel.
- ✓ A gyermekek szerepjátékának, indítékainak, motivációinak mélyebb tartalmának megismerésével. Szükséges, hogy az óvónő a játék nyelvén tudjon kommunikálni, ha a játékba való beavatkozás szükségessé válik. A játékba való beavatkozás mértékét életkori és egyéni sajátosságok fejlettsége, valamint a játékszituáció határozza meg.

Feltétlen beavatkozást igényel:

- Ha a gyermekek egymást zavarják.
- A játék témája nem kívánatos elemeket hordoz (durvaság, verekedés).
- A játékszerek testi épségüket veszélyezteti.

Bár programunk a gyermekek önállóságát hangsúlyozza a konfliktuskezelésben is,

szükségesnek tartjuk az óvónői beavatkozást az alábbiakban:

- Ha egy vezető egyéniségű gyermek egy félénk gyermekre valamilyen számára nem kívánatos szerepet akar rákényszeríteni.
- Bátortalan, visszahúzódó gyermeket motiválnunk kell, hogy a játékba bekapcsolódjon és szerepet vállaljon.
- A játékszer körüli konfliktusok megoldásában időnként nélkülözhetetlen a beavatkozás.
- Ha a gyermek segítséget kér.
- A beszoktatás első napjaiban, amikor a gyermekek félve nyúlnak a játékszerekhez, tartózkodóak az óvónővel és nem közelednek a velük egykorú gyermekekhez

- Csoportnak valami olyan feszültséget okozó közös élménye után, amely feltehetően a játékban oldható.
- Egyes gyermekek családi problémáinak ismeretében egy kistestvér születik, szülők válása, durva bánásmód (családjáték kezdeményezésekor, amely által a családi problémákból adódó feszültségek csökkenhetnek).

A fejlesztés tartalma:

A szerepjáték sajátossága: társadalmi élményből fakad, tehát szociális jelenség. A gyermekek játék során életük kellemes mozzanatait újraélik, kielégíthetetlen vágyuk beteljesülnek, félelmeik, szorongásaik, sérelmeik oldódnak, agresszióik, haragjuk szocializált formát nyer. Újonnan szerzett ismereteiket életszituációk megteremtésével újraalkotásával alkalmazzák, többnyire a felnőttek életének valamilyen tevékenységét reprodukálják játékukban. A szerepjáték legjellemzőbb tulajdonsága a játszó gyermek kettős tudatállapota. Lényeges sajátossága az utánzás. A gyermekek mindig azokat utánozzák, akik fontosak számukra, akik a mindennapi élet során nagy hatással voltak rájuk, az utánzás a gyermekek személyiségének alakítására nagy hatással van. A szerepjátékban játékszerek és eszközök sajátos használatával nyilvánul meg. Minél fiatalabb a gyermek, annál inkább válnak egész kishasonlóságok alapján egyszerű tárgyak bonyolult tárgyak szimbólumaivá. Minél idősebb a gyermek, annál inkább igényli, hogy a játékszer a valósághoz minél több vonásában hasonlítson.

Óvodás korban, a játék tartalmában és formájában is változik. A szerepjáték sajátosságainak megjelenésében mennyiségi és minőségi különbségek adódnak. A kicsiknél a cselekvés egy mozzanatát ragadják meg a szerepnek, nagyobbaknál a tárgy (játékeszköz) szerep motiválja a témát. 5-6-7 éves korban a szerep a legfontosabb, a szerepnek keres eszközöket, tevékenységi formákat. Játék közbeni csoportosulási formákban is fejlődés mutatkozik. A kicsik eleinte egyedül játszanak, később egymás mellett, de egymástól függetlenül, majd egymással laza kapcsolatban. A szerepjáték magasabb foka a több gyermek együttesen szervezett játéka.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

☺ Megértik és elfogadják játszótársaik elgondolásait, tevékenységük logikáját
☺ Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz
☺ Le tudnak mondani egy-egy kedves játékszerről
☺ Vállalják a számukra kevésbé érdekes, kedvezőtlenebb szerepeket is
☺ Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyekben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységét és különféle kapcsolataikat.

☺ Megfelelő tapasztalatok és élmények birtokában önállóak a játék előzetes tervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában a szabályok betartásában.
☺ A játszócsoportok tagjai között tartós és szoros kapcsolat alakul ki.

1.d. Dramatizálás, bábozás

Az óvónő feladatai:

- Az óvodapedagógus bábjátékával ébresszen kedvet a gyermekekben a bábozáshoz.
- Adjon módot a gyermekeknek, hogy bármely játékhelyzetben bábozhassanak. Jól kezelhető, a gyermek irodalmi élményeihez és a gyermekek életének egyéb élményeihez is kapcsolódó bábokat biztosítson.
- Kezdeményezze a bábjátékhoz szükséges eszközök készítését a barkácsolás keretében.

A **fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:**

☺ Szívesen eljátsszák valamely hős szerepét
☺ A mesemondó szerepében lépnek fel
☺ A szerepeket több meséből állítják elő, inprovizálnak.
☺ A gyerekek szívesen végzett tevékenységévé válik a bábjátékhoz szükséges eszközök készítése.

1.e.Barkácsolás

Az óvodapedagógus feladatai:

Állandó hely kialakítása, ahol a gyermekek barkácsoláshoz igényelt eszközöket bármikor elővehetik.
Az eszközök a gyermekek adottságainak, életkori sajátosságainak feleljenek meg. Minél több és minél többféle alkalmas anyagok biztosítása.

A fejlesztés tartalma:

Játékeszközök konstruálása, ajándéktárgy, dekoráció készítése, sérült játékok javítása. Nevelőértéke: elősegíti a gyermekek alkotó fantáziájának fejlődését, szociális készségeinek fejlesztését, társas kapcsolatok erősödését bakácsolás közben. Sok lehetőség nyílik az együtt játszásra, együttműködésre, kölcsönös segítségnyújtásra. Lehetőséget ad a gyermek problémalátására és megoldásra nevelnek. A sikerélmény következtében önbizalom növelő hatása a gyermekek öntudatának megerősödését vonja maga után.

Az óvodáskorú gyermekek szeretnek szívesen alkotni, kezdetben magáért a tevékenységért, és végül valamilyen szükséglet (pl. anyák napi ajándékozás) igényének kielégítésére.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

☺ A barkácsolás a szerepjáték, a bábozás természetes eszközévé, alkotórészévé válik.
☺ A gyerekek egy-egy esetben maguk kezdeményeznek a maguk által választott módon és eszközökkel.
☺ A létrehozott eszközöket használják a játékban, dramatizálásban.

1.f.Szabályjáték

Fajtái:

1. Mozgásos játékok: dalos népi játékok, körjátékok, labdajátékok, versenyjátékok
2. Értelemfejlesztő játékok

Mozgásos játékok:

Az óvodapedagógus feladata a mozgásos szabályjátékokkal kapcsolatban

A gyermek fejlettségi szintjének megfelelő játékokat tanítson. A kiválasztás szempontjai: a szabály betartása igényeljen figyelmet, de könnyen érthető, teljesíthető legyen minden gyermek számára. A 3-4 éves gyermekeknek több mozgást igénylő, de tartalmában egyszerűbb, míg az 5-7 éves korú gyermekeknek bonyolultabb játékokat tanítson. A gyermekek fejlettségi szintjét vegye figyelembe játékszabály tanításakor is.
Szükséges módszerek:

A szemléltetés, jól hangsúlyozott magyarázat szükség szerint bemutatással párosuljon. A játékirányítás kiemelt módszerei: buzdítás, dicséret.
Az óvodapedagógus feladata eljuttatni a gyerekeket arra a magatartási szintre, hogy egymást segítsék a játékban. Az óvodapedagógus törekedjen arra, hogy minél több gyermek megtanuljon játékot vezetni, és ugyanakkor tudjon a játékvezető szavaira figyelni. A szereplés, a vezetés kedvező nevelési helyzeteket nyújt a túl mozgékony, vagy agresszív gyermekek szocializált magatartásának kialakítására.

A fejlesztés tartalma:

Sajátossága: a gyermek szabad elhatározása nem a játék önkéntes eltervezésére és kivitelezésére vonatkozik, hanem a szabály vállalására. A szabályokhoz való ragaszkodás nem jelenti a játékörröm elfojtását.

Szabályjátékok alkalmazása:

Megjelenik:

- az óvónő által szervezett tanulási tevékenységekben
- játék és szabadidős tevékenységekben

Mozgásos játékok nevelőértéke

Fejleszti:

- A gyermek akaraterejét, állóképességét.
- Elősegíti csapatjátékban a társas kapcsolatok erősödését, a csoportok összetartozásának élményét, mindezzel megközelítve a szocializáció útját.
- Elősegíti a gyermek testi fejlődését, a test koordinált mozgását.
- Fejleszti a gyermek egyensúlyérzékét, izomrendszerét, testi erejét, differenciált mozgását.
- Fejleszti a gyermek esztétikai érzékét.

Értelemfejlesztő játékok:

Az óvodapedagógus feladata az értelemfejlesztő szabályjátékokkal kapcsolatban:

Az óvodapedagógus által szervezett tevékenységeken a gyermek 5-6-7 éves korában kerüljön alkalmazásra. Biztosítson a gyermek környezetében olyan eszközöket, játékszereket, amelyekkel játszva ismereteket szerezhetnek, gondolkodási műveleteket gyakorolhatnak, saját képességeiket fejleszthetik, meglévő ismereteiket alkalmazhatják, rendszerezhetik. Az óvodapedagógus adjon lehetőséget arra, hogy ezeket a játékeszközöket a gyermekek bármikor előveheti és akár egyedül, vagy kisebb csoportokban, önállóan, tevékenykedhetnek. Egyszerűbb játékoknál a játékeszközök megmutatásával a játékproblémájának felvázolásával bízza a gyermekekre a megoldás megkeresését. A gyermekek fejlettségi igényének megfelelően nyújtson segítséget a szabályjátékokban.

Cél: az önálló problémamegoldó cselekvés és gondolkodás fejlesztése.

A segítségnyújtás megnyilvánulhat:

- Együttjátszás a gyermekekkel (elsősorban új játéknál, később a gyermek igénye szerint)
- Konkrét segítségadás a gyermek kérésére
- Metakommunikációval, figyelemmel kísérése a játéknak minden esetben.

A fejlesztés tartalma:

- új ismeretek alkalmazását, gyakorlását, összefüggések felismerését szolgáló játék.
- meglévő ismeretek elmélyítését szolgáló játék

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

☺ Bonyolultabb szabályjátékok megtanulására és gyakorlására is képesek,
☺ Képesek figyelmeztetni egymást a szabályok betartására.
☺ Kialakul a gyerekek játékában az egészséges versengés is.

2.A tevékenységben megvalósuló tanulás

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban. A gyermek esetében a tevékenységi vágy ösztönöz a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre és közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tesz, azaz tanul a kisgyermek. Játék közben, játékosan szinte észrevétlen tanul, tehát a játék az óvodai tanulás egyik legfontosabb színtere, de nem kizárólagosan az. A játékon belül a motoros, a szociális és a verbális tanulás összefonódik, komplex formában jelenik meg. Az óvodai tanulás azonban szélesebb értelmű annál, hogy csupán a játékkal való összefüggésein keresztül értelmezzük. A nevelési folyamat egésze, azaz valamennyi pillanat alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül spontán, vagy irányított módon tanuljon a kisgyermek. A tanulás természetesen csupán része a nevelési folyamat egészének. Legfőbb célkitűzésünk, hogy egyszerre, egy időben kevesebbet, de minőségben és használhatóságában mégis több ismeretet kapjanak a gyermekek. A több érzékszervet igénybe vevő tapasztalás és a sokoldalú cselekedtetés mindennél fontosabb a 3-7 éves korú

gyermek fejlődésének szempontjából. Ezt nem lehet kiváltani, vagy helyettesíteni az egyoldalú intellektuális fejlesztéssel, aminek jelentőségét elismerjük, ám mértéke és hatása alatta marad a tevékenységek általi fejlesztésnek.
A közvetlen környezet folyamatos megismerése, az érzékelés és a többoldalú tapasztalatszerzés azért központi kérdése a tanulási folyamatnak, mert szerintünk kevesebbet, de azt jobban, alaposabban, több oldalról megközelítve kell a gyerekek számára közvetítenünk és velük együtt átélnünk.

Miután a gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli és éli meg, ezért a tanulás során is ebből kívánunk kiindulni. Ez az oka annak, hogy komplex foglalkozások rendszerén keresztül jut el a gyermekhez az, ami számára a világból megismerhető, befogadható ismertet, tapasztalatot jelent.

Egyáltalán nem mellékes az a szempont sem, hogy ezek a tanulási tapasztalatok, melyeket óvodáskorban szereznek, hatással lehetnek a gyermekek iskolai tanulásához való viszonyukra is. Nem mindegy, milyen érdekeltség fejlődik ki a gyermekekben a tanulással kapcsolatban, hiszen már annak csírái, hogy később örömmel tanul-e a gyermek.
Képes lesz-e sajkát motiváltságból kiinduló erőfeszítésére a tanulás során. Ennek a belső motiváltságnak a kialakítását kezdjük meg az óvodában.
A tanulási tevékenység esetén is azt szeretnénk elérni, hogy örömmel és önként vegyen részt ebben a folyamatban a gyermek ne csupán külső motiváció (jutalom) késztesse erre.

A cél az, hogy megfelelő színvonalú feladatok elé állítsuk a gyermeket.

Természetesen minden gyermek esetében képességeinek megfelelő feladatokról van szó. A követelményeket az egyéni teljesítőképességhez kell mérni. A sikerélmények erősítik a gyermek önbizalmát és bátorságot adnak neki az újabb, nehezebb problémák megoldásához. A sorozatos kudarcok ellentétes hatást váltanak ki. A gyermek bátortalanná, félőssé, visszahúzódóvá válik, alulértékeli önmagát és alatta marad saját teljesítőképességének. Az óvodapedagógus szerepe tehát itt is kiemelkedő abban, hogy milyen feladat elé állítja az egyes gyermekeket, mennyire képes megismerni és fejleszteni a gyermeket egyéni adottságainak figyelembevételével. A program kertjellege biztosítja az óvodapedagógusok számára a gyermek igényéhez, egyéniségéhez, teherbírási képességéhez igazodó tanulási kereteket és formákat. A nevelés egészén belül megvalósuló tanulás kötött és kötetlen kezdeményezések, foglalkozások, beszélgetések, tapasztalatszerző séták stb. formájában egyaránt megoldhatók a napi élet bármely mozzanatában. Ez teljes egészében a z óvodapedagógus kompetenciájába tartozó kérdés.

Az óvodapedagógus feladatai a tanulással kapcsolatban:

- Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának és sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- Lehetőséget kínálni a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerheti a felfedezés, a kutatás örömeit.
- A gyermek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása.
- A gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- Olyan tapasztalatok szervezéséhez nyújtson segítséget a gyermeknek, amelyben saját teljesítőképességét is megismerheti.

3.A munka jellegű tevékenység

A munka jellegű tevékenységre nevelésünk célja:

A munka jellegű tevékenységek megszerettetésén keresztül olyan készségek, képességek, tulajdonságok kialakítás, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermek közösségi kapcsolatát, kötelességtudatát, alakítják, környezetüket formálják személyiségüket. Felkészíti a gyermekeket a társadalmi, erkölcsi normák elfogadására.

Az óvodapedagógus és a dajka feladatai:

- A munka megszerettetése.
- A munka fontosságának tudatosítása.
- Önkiszolgálásra nevelés.
- Jussanak el a saját személyükkel kapcsolatos munkajellegű készségek kialakulása után a közösség érdekében végzett munka jellegű tevékenységekig
- Ismerkedjenek munkákkal, munkafolyamatokkal.
- A munka jellegű tevékenységek során a meglévő tapasztalatok erősítése, azok újakkal való bővítése.
- Jártasságok alakítása, eszközök, szerszámok használata terén.
- A munka jellegű tevékenység eredményének megbecsülésére nevelés.

- A munka jellegű tevékenység igényének kialakítása.
- Az óvoda körüli munkákba, tevékenységekbe a családok bevonása.
- A tiszta, rendezett környezet iránti igény kialakítása.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- ☺ Megismerkednek különféle munka jellegű feladatokkal.
- ☺ Törekszenek biztonságos, balesetmentes tevékenységre.
- ☺ Az önálló munka jellegű tevékenység igénnyé válik.
- ☺ A rájuk bízott, vállalt egyéni feladatot szívesen végzik.
- ☺ A közös munkának a jellegű tevékenységeknek örülnek, szívesen végzik.
- ☺ Törekszenek a munka jellegű tevékenységek eredményes elvégzésére.
- ☺ Szívesen segítenek társaiknak és a felnőtteknek.
- ☺ Igénylik a tiszta óvodai környezetet, s vigyáznak arra.
- ☺ A szülők is rész vállalnak az óvoda és annak környékének rendjének megóvásában.

4.A külső világ tevékeny megismerése

"A természet hatalmas, az ember parányi.
Ezért aztán az ember léte attól függ,
milyen kapcsolatot tud teremteni
a természettel, ..."
(Dr. Szent-Györgyi Albert)

A külső világ tevékeny megismerése, a természeti, emberi, tárgyi környezetben való eligazodás az ezzel összefüggő tapasztalatszerzésből, ismeretszerzésből áll. E folyamatba kell beágyazni a gondolkodás fejlesztését, vagyis a gyermekek környezetéből kell kiemelni a tájékozódás, az ismeretszerzés közvetlenül érzékelhető tartalmát.
Az óvodai nevelés széles tevékenység bázison nyugszik. A sokfajta tevékenység szükségességét az a pedagógiai-pszichológiai tény indokolja, mely szerint egyedül a tevékenységben való aktív részvétel képes lényegi és tartós változást létrehozni a személyiségben.

Célunk:

Olyan szokások szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, olyan képességek és készségek tudatos fejlesztése, a melyek elősegítik:

- a természetes és az ember által épített, létrehozott környezettel – az ott lévő értékekkel – való harmonikus kapcsolatot
- környezeti problémák iránti érzékenységet,
- a helyes értékrendet
- a természet- és a környezetbarát magatartás alapjának megteremtését

Az óvodapedagógus feladatai

- A környezet tevékeny megismerésére alkalom, idő, hely, eszközök biztosítása.
- Biztosítsuk a feltételeket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- A tapasztalatok, ismeretek gyarapításával, feldolgozásával felkeltjük, ébren tartjuk a gyermek kíváncsiságát, érdeklődését. Kielégítjük megismerési vágyukat.
- Lehetőséget adunk minél több érzékszervvel való tapasztalatszerzésre, az élmények több szempontú felidézésére.
- Nagy gondot fordítunk a gyermekek már meglévő tapasztalatainak felhasználására, azok rendszerezésére, ezeken keresztül eljuttatva őket a bonyolultabb összefüggések, következtetések felismeréséhez.
- A természet megismerésével alapozzuk meg a természet szeretetét, a természet tisztaságának, szépségének védelmét.
- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megalapozása
- Segítsük elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzünk hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

A fejlesztés tartalma

A nevelési folyamat alapritmusát az évszakok változása adja meg. Ezeket a hétköznapok és ünnepnapok tagolják. Az évszakok szerint változik a kinn és benn eltöltött idő aránya, a játékok helye, hangulata, élményháttere, tárgyi kellékeinek sokasága. A természet ritmusa: életritmus, amely bennünk is lüktet, a nap járása, a világos és sötét napszakok aránya, évszakok változásai befolyásolják a gyermekkorban oly erőteljesen kirajzolódó érzéki és hangulati benyomásokat.

Az óvodai külső világ tevékeny megismerése anyag témaköreit két csoportba sorolhatjuk

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

1. **Társadalmi környezet**:

Család:

☺ A gyermekek ismerik és bátran meg mondják nevüket, korukat
☺ Tudják felsorolni kikből áll a családjuk, ismerjék a fiatal, idős fogalmát
☺ Tudják szüleik, testvéreik teljes nevét és lakásuk címét
☺ Tudják édesapjuk, édesanyjuk foglalkozását, munkájukról van elképzelésük

Óvoda:

☺ Tudják társaik, az óvónő és más óvodai dolgozók nevét
☺ Tudják mi az óvodai jelük, melyik csoportba járnak
☺ Biztosan eligazodnak az óvoda helyiségeiben, udvarán

Haza, település, környezetünk, ahol élünk:

☺ Tudják melyik országban élünk, mi a településünk neve
☺ Óvodájuk környékén biztosan, könnyen tájékozódnak
☺ Ismerik az óvoda székhelyén található fontosabb intézmények helyét, szerepét. (Pl. posta, iskola, orvosi rendelő, stb.)
☺ A ház helyiségeinek, berendezési tárgyait megnevezik
☺ A háztartási gépek nevét ismerik – funkcióikat tudják

Közlekedés:

☺ Ismerik és gyakorlatban alkalmazzák a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
☺ Tudják a szerint csoportosítani a közlekedési eszközöket, hogy hol működnek (szárazföld, víz, levegő), megnevezik a leggyakoribb közlekedési eszközöket.

Foglalkozások:

☺ Elképzelésük van a legismertebb foglalkozásokról (pl.: orvos, boltos, fodrász, patikus, tűzoltó, rendőr, postás, vasutas, buszsofőr, tanár stb.), arról, hogy melyik foglalkozásnak mi a legfőbb tevékenysége, az egyes szakmák szerszámait felismerik

2. **Természeti környezet**:

Élő természet:

Emberek:

☺ Megnevezik saját testrészeiket, érzékszerveiket és azok funkcióit. Tudják melyik a jobb kezük, bal lábuk stb.

☺ Az érzékszervek által felfogott ingereket megnevezik
☺ Ismerik a tisztálkodás és a fogápolás szabályait
☺ Ismerik a betegség, egészség fogalmát. Ismereteik vannak arról, hogyan lehet elkerülni a leggyakoribb betegségeket, mit tehetnek egészségük megőrzése érdekében (tisztálkodás, táplálkozás, mozgás)
☺ Önállóság az öltözködésben, tisztálkodásban, étkezésben

Növények

☺ Ismerik a növény fogalmának tartalmát: fa, bokor, virág, gyümölcs, zöldségféle.
☺ A zöldségesben, gyümölcsösben termő növényeket felismerik
☺ A kerti szerszámokat és funkcióikat ismerik
☺ Tudják, hogy a növények fejlődéséhez, növekedésükhöz vízre, napsütésre, talajra van szükség.
☺ Ismerik a velük kapcsolatos elemi ápolási és gondozási munkákat.
☺ Tudják, hogy az ismert gyümölcsök közül melyik terem fán, s fogyasztás előtt meg kell mosni őket.

Állatok

☺ A ház körül élő állatokat megnevezik, csoportosítják (pl. szőrös, tollas), hasznukat, gondozásukat, védelmüket ismerik
☺ Erdőben, mezőn, vízben, vízparton élő jellemző állatfajokat ismerik
☺ Hazánkban nem élő, csupán állatkertben látható állatokat megnevezik

<u>Élettelen természet:</u>

Idő:

☺ Tudják a napszakok (reggel, dél, este), évszakok nevét, jellemzőit.
☺ Ismerik a hét napjait, a hónapok nevét, az évszakok váltakozását, az év fogalmát
☺ A napszakok és a napirend összefüggését látják, megnevezik
☺ Az események történési sorrendjét helyesen ítélik meg

Évszakok:

☺ Tudják felsorolni az évszakokat, az évszakok legjellegzetesebb sajátosságait. Az évszakokról esztétikai képzeteik vannak.

Időjárás:

☺ Észreveszik a hűvösebb idő és az öltözködés közötti összefüggéseket.
☺ Ismerik a leggyakoribb csapadékfajtákat.

Természeti jelenségek

☺ Ismerik a természeti jelenségeket: tűz, víz, levegő, fény, árnyék, villámlás

Színek, formák

☺ Megnevezik környezetük tárgyain az alapszíneket, és néhány kevert színt.

Összefüggések, következtetések a környezetben

☺ Tudják egy adott kép tárgyait, jelenségeit felsorolni, a tárgyak és jelenségek közötti összefüggéseket feltárni, hiányzó részeket képzeletben kiegészíteni.

☺ Észreveszik a környezetük tárgyai, jelenségei közötti egyszerű összefüggéseket képesek, az elemi általánosításokra, következtetésekre.

Környezetvédelem:

- Vizsgálódások, kísérletezések, tevékenységek: vízzel, talajjal, levegővel
- Zajártalom pl: kirándulások, erdei séták, állatkerti látogatások alkalmával
- Hulladékkezelés, hasznosítás
- Környezettudatos életvitel megalapozása figyelünk környezetünk rendjére, az öltözők a csoportszobák esztétikájára, a tisztaságra
- Környezetbarát szokások: szelektív gyűjtők, környezetbarát tisztítószerek, vásárlási szokások (textil, vagy papírtáskák használata, csak a szükséges dolgok vásárlása stb.)
- takarékoskodás vízzel, árammal, energiával
- Madárvédelem: madáretetés, néhány védett faj megismerése
- Növények rendszeres ápolása: kerti és szobanövények, balkonládák gondozása
-

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

☺ Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléshez, megóvásához szükségesek.

Matematikai nevelés

A legtöbb óvodai tevékenységforma magában hordozza a matematikai tapasztalatszerzés formáit. A spontán tapasztalatszerzésen túl a játék gazdag eszköztárat kínál a matematikai tapasztalatok megszerzésére. A mesterséges eszközökre nincs is mindig szükség. A gömbölyű, szögletes, egyenes formák kiválogatása, illetve magának e tulajdonságnak észrevetetése könnyű feladat a meglévő játékeszközök tudatos felhasználásával. A babakonyha kistányér készletei adják, pl. a párosítás lehetőségét, a több – kevesebb – ugyanannyi fogalmának megértését. Az építőkockák eleve adják a téri viszonyok, magas alacsony, ugyanolyan magas relációjának kigyakorlását…

A tevékenységek matematikájánál alapvetések:

- egyszerű feladatok megoldására alkalmas tevékenységek / pl. szalvétahajtogatás/
- játékos problémaszerű feladat /rendrakás a babakonyhában/
- versenyfeladat – versenybe ágyazott problémaszerű feladat – /keressétek meg.../
- gyakorlati célú feladat – gyakorlati célú problémaszerű feladat – /őszi levélsöprés, belefér-e ez a kupac levél a talicskába/

Más tevékenységben is megjelenik a matematika, például az énekes játékok témakörében. A dalos játékoknál, egyszerű népi játékoknál, kiszámolóknál, mondókáknál nagyon sok matematikai viszonyt találunk, ami felhasználható közvetett módon.

A matematikai nevelés tartalma

1. **Összehasonlítás**

☼ Szétválogatás
☼ Sorba rendezés

- saját szempont szerint
- megnevezett, ismert (minőségi, mennyiségi) tulajdonság szerint
- elrontott válogatás javítása
- mások válogatásának a javítása

2. **A számfogalom alapozása**

☼ Halmazok összemérésével:

- halmazok előállítása
- homogén halmazok összehasonlítása becsléssel
- homogén halmazok közvetlen összemérése párosítással
- megnevezni: több, kevesebb, ugyanannyi, közös tulajdonság a darabszám, amit nevén nevezünk
- szám, mint jellegzetes tulajdonság, kis számok felismerése összkép alapján
- az összkép alapozza a mennyiségi képzeteket, számképzeteket, egyetlen elrendeződés nem elegendő, sokféleképpen rendezzük ugyanazt a mennyiséget
- közvetlen összemérés számlálással
- bontások a számfogalom megerősítésére (mélyül a tapasztalatuk az ugyanannyiról)
- alapműveletek előkészítése (történetek egyesítésről, hozzátevésről, elvevésről)

☼ Mennyiségek összemérésével
- mérhető tulajdonságok összehasonlítása, sorba rendezése
- mennyiségek becslése
- mennyiségek közvetlen összemérése (fontos mit mivel mérünk: területet területtel, hosszúságot hosszúsággal, tömeget tömeggel, térfogatot térfogattal

A számfogalom építése

Halmazok számosságával **Mennyiségek mértékszámával**

Összehasonlítások
Becslés, problémahelyzetek

☼ Melyik több?
☼ Melyik kevesebb?
☼ Melyik kisebb?
☼ Melyik nagyobb?

Közvetlen összemérések

☼ Párosítás
☼ Kis számok esetén megnevezés
☼ Egymás mellé, egymásra, egymásba….helyezés

Az ugyanannyi felismerése

☼ Összkép alapján darabszámok
Jellegzetes elrendezések
☼ Jellegzetes hosszúságok, tömegek, űrtartalmak, területek

Az ugyanannyi előállítása

Hozzátevéssel, elvevéssel
☼ Toldással, vágással, töltögetéssel

A bontás
Összemérések közvetítő eszközökkel

☼ Ujjainkkal, kiszámolós mondókákkal, „pénzekkel”
☼ rajzos jelekkel pöttyökkel, vonalakkal
☼ Mérőeszközök segítségével
☼ Szalagokkal, rudakkal, mérleggel, pohárral, lapokkal, kockákkal, testrészeinkkel

Mérések egységgel

a darabszámok és a mérőszámok megnevezése

- A számlálás
- „Óvodás", és valódi mértékegységek

Tőszámnév és sorszámnév

Műveletek darabszámokkal, mennyiségekkel

történetek a darabszámok, a mennyiségek változásáról

- Összeadás, kivonás
- Egyenlő részekre osztás darabolással fél, negyed
- Mérések változó egységekkel
- egyenlő részekre osztás hajtogatással darabolással, töltögetéssel

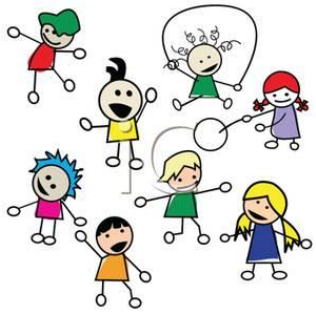
3. <u>A geometriai ismeretszerzés alapjai</u>

- Építések, alkotások szabadon és másolással
- Tevékenységek tükörrel
- Tájékozódás a térben és a síkban ábrázolt világban

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ☺ Értik és használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban használt kifejezéseket (kisebb-nagyobb, magasabb-alacsonyabb, hosszabb-rövidebb, könnyebb-nehezebb, több-kevesebb stb.)
- ☺ Tárgyakat meg tudnak számlálni legalább tízig.
- ☺ Képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére, egyszerűbb sorozatok szabályának felismerése és annak folytatása
- ☺ Elő tudnak állítani különféle elemekből különféle elrendezéssel, bontással, ugyanannyit, többet, kevesebbet (1-10)
- ☺ Térbeli tájékozódásuk során, távolságok megítélésekor helyesen használják a névutókat (közel, távol, alá, fölé, mellé, közé, alatt, fölött, mellett stb.)
- ☺ Felismerik, megnevezik a kört, négyzetet, háromszöget

5.Mozgás

Ha nem repülhetsz, fuss! Ha nem futhatsz, menj! Ha nem mehetsz, csússz!
De bárhogy is legyen: mozogj!
(dr . Martin Luther King)

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni.

Fontos szerepe van a testi, lelki egészség megőrzésében, megóvásában.

A mozgás a gyermekek ételeme, legtermészetesebb megnyilvánulási formája. Az óvódás gyermek a mozgás, a tevékenység során szerzi a legtöbb információt saját magáról és a környezetéről, hatással van az értelmi és szociális képességek fejlődésére, a személyiség akarati tényezőinek alakulására.
Ebben az életkorban mozgással hozhatók működésbe az érzékleteket feldolgozó agyi funkciók, így a mozgás az egyik leghatékonyabb tanulási forma.
A gyermek mozgásának fejlettsége képet ad általános fejlettségi szintjéről.
A mozgás természetesen épül be a gyermekek spontán tevékenységeibe, szokássá, igénnyé válik.

Célunk:

A gyermekek természetes , harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában ,a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiségük akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve.

Az óvodapedagógus feladatai

- A természetes mozgáskedv felkeltése, fenntartása, a mozgás megszerettetése.
- Rendszeres mozgással egészséges életvitel kialakítása.
- Testi képességek alakítása, fizikai erőnlét fejlesztése.
- Feltételek biztosítása a szabad mozgáshoz (a higiénikus, tiszta, környezet, a folyamatos szellőztetés, a balesetek megelőzése, megfelelő öltözet)
- Térbeli, időbeli tájékozódó képesség fejlesztése
- Alkalmazkodó képesség fejlesztése
- Mozgáskoordináció alakítása
- Szem-kéz-láb koordinációjának fejlesztése
- Nagymozgások, rugalmasság, egyensúly párhuzamos fejlesztése
- Egészséges versenyszellem alakítása
- Mozgáskultúrájuk, bátorságuk, fegyelmezettségük, kitartásuk, szabálytudatuk erősítése
- Testséma fejlesztése
- Mozgásészlelés fejlesztése
- Finommotorika fejlesztése
- Az eszközök és tevékenységek kiválasztásánál a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez kell igazodnunk.

A fejlesztés tartalma

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában,felerősítik, kiegészítik a gondozás, és az egészséges életmódra nevelés hatásait.
A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.
A foglalkozásokon biztosítjuk, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően sokat gyakorolhassák a különböző mozgásokat. Különböző nehézségű, differenciált feladatok adásával segítjük elő, hogy minden gyermek megtalálja a képességének legmegfelelőbb mozgásos feladatot. Szervezésnél figyelünk arra, hogy a gyerekek a lehető legkevesebb várakozási idővel folyamatosan mozoghassanak.

Óvodánkban végzett gyakorlatok :

- Rendgyakorlatok: sorakozás, köralakítás, elindulás, megállás, fordulások
- Gimnasztikai gyakorlatok: kar, törzs, láb, és testhelyzetgyakorlatok. Esetleg: bottal, karikával, kockával, szalaggal, labdával, babzsákkal, paddal
- Járás gyakorlatok: előre – hátra, formációban, lépések padon, (rézsútoson is) dobbantással, guggolással, külső - belső láb élen, lábujjhegyen, sarkon
- Futásgyakorlatok: előre- hátra, alakzatokban, különböző kiindulási helyzetekből, sarok-térd emeléssel, iram változtatással
- Támaszgyakorlatok: csúszások, mászások, kúszások, bújások, guruló átfordulás, testhossztengelye körüli gurulás
- Függésgyakorlatok: bordásfalon
- Egyensúlyozási gyakorlatok: padon, fekvő kötélen
- Ugrásgyakorlatok: távol ugrás, magas ugrás
- Dobásgyakorlatok: felső, alsó dobás, célba dobás, két kézzel, egy kézzel, labda elkapása, ütögetése
- Játékok: fogó, futó, sor, váltó verseny, szerepekkel különböző helyzetekből

Szabad játék

A rendszeresség hatására minden csoportban kialakulnak a legkedvesebb mozgásos játékok, melyek alkalmazását már a gyermekek maguk is kezdeményezik, sőt meg is nevezik. Erre jó lehetőséget kínál mind a csoportszoba, mind az óvoda udvara.

A testnevelési foglalkozások

Heti 1 alkalommal minden korcsoportban, kötelező jellegűek az óvodánkban. A kötelezőség természetesen nem jelenthet kényszert a gyerekek számára.

Mindennapos testnevelés

A gyermekek napirendjében fontos szerepet tölt be a mindennapos testnevelés. Ez a mozgás felfrissíti, edzi őket, mely elősegíti mozgásszintjük és testi képességeik fejlődését.
Ezt a tevékenységet naponta egyszer szervezzük, általában délelőtt.
Időtartama a gyermekek fejlettségétől függ.
Középpontjába mozgásos játékok állnak és kiegészülnek a gimnasztikai gyakorlatokkal. A torna szervezése történhet a csoportszobában és szabadban is.

Gyógytestnevelés

Heti egy alkalommal a nagycsoportosok részére gyógytorna gyakorlatokat is beépítünk. Ezek a speciális gyakorlatok prevenciós, korrekciós jellegűek. Javítják az általános erőnlétet, a fizikai, szellemi frissességet,a vérkeringést, a helyes testtartást.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ☺ Mozgáskedvük, mozgásigényük, életvitelük részévé válik.
- ☺ Testsémájuk kialakul.
- ☺ Téri helyzetekben tájékozódni tudnak, a téri irányokat tudják.
- ☺ Mozgásukat irányítani és helyzetben tartani tudják, tempóját szabályozzák.
- ☺ Finommotorikájuk fejlettsége révén felkészültek az írás tanulásához.
- ☺ Önfegyelmük, figyelmük megerősödik.
- ☺ Egészséges versenyszellemük kialakul.
- ☺ A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakul.
- ☺ Ismerik a vezényszavakat, s a hallottak szerint cselekszenek.
- ☺ Tudnak ütemesen járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- ☺ Betartják és követik az adott szabályokat.
- ☺ Képesek sor és köralakításra.
- ☺ Tudnak fél és páros lábon ugrálni, távolba ugrani.
- ☺ Át tudnak ugrani kisebb akadályokat.
- ☺ Tudnak labdát dobni, megfogni, gurítani, vele célozni, labdát vezetni, pattogtatni.
- ☺ Tudnak gurulóátfordulást előre és hossztengely körüli forgást végezni.
- ☺ Tudnak néhány mozgásos játékot irányítás nélkül játszani.

6.Rajzolás, mintázás, kézi munka

" A gyengéd kisdedkorban alig fogékony a lélek egyébre annál, amit szemmel láthatni, füllel hallhatni, kézzel tapintani tud."

(Varga István)

A gyermek környezetéből érkező spontán vizuális ingerek hatására folyamatosan fejlődik, tapasztalatokkal gazdagodik. a tárgyi világról egyre pontosabb ismereteket szerez, majd sokrétű ábrázolótevékenysége során mindegyiket újraalkotja, rendezi, átszervezi. Az alkotás öröme fejleszti a gyermeki személyiség értelmi képességeit.

Az ábrázolás különböző fajtái fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. a gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. a gyermek rácsodálkozik a környezetére és élményeit emlékezetében rögzíti. a belső emlékező-képzelő látás szerint fest, rajzol, konstruál, mintáz, vallomást tesz a világról szerzett ismereteiről. alkotó tevékenysége a játékkal azonos örömet jelent számára.

CÉLUNK:

A gyermekek élmény és fantáziavilágának képi szabad kifejezése. A gyermek tér-forma-szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Az örömmel végzett cselekvés és a szép iránti igény kialakítása.
- A gyermekek örömmel ábrázoljanak és használják biztonsággal az eszközöket.
- Alkotásaikra legyen jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása. Színhasználatuk legyen gazdag és változatos.
- Legyenek téralakításban, építésben bátrak, ötletesek és együttműködők.
- Tudjanak gyönyörködni a természet adta környezetben, alkotásban.
- Tudják értékelni saját és társuk munkáját.
- A vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, gondolkodás pontosabbá, könnyedebbé tétele.
- Az íráshoz szükséges mozgáskoordináció alakítása
- A kreatív magatartás érvényre juttatásának elősegítése. Ennek hangulati, környezeti és eszközbeli feltételeinek megteremtése.
- A tevékenységek során a gyermekek éljék át az alkotás örömét.
- Kézügyesség, finommotorika, tapintásos észlelés fejlesztése.
- A gyermekek megismertetése népi kismesterségekkel (pl.: agyagozás, szövés, fonás), hagyományokkal (pl.:tojásfestés és díszítés különféle technikákkal, mézeskalács készítés) népi játékeszközök, bábok készítése.

- Az építés során a gyerekek ismerkedjenek meg a különböző tárgyak formáival, alakzataival. Tudjanak beszélni az alkotásukról, s örüljenek a létrehozott produktumnak. Az építés során használjanak pl. dobozokat, takarókat, berendezési tárgyakat. Az óvónő a több napon át tartó építés lehetőségét is biztosítsa.
- Törekvés a természetes alapanyagok használatára.
- Új technikák megismerése és kipróbálása.
- A gyermekeket meg kell tanítani az eszközök helyes használatára, felhívni figyelmüket a balesetveszélyre, bemutatni biztonságos munkafogásokat.
- A gyermekek egyéni képességeit figyelembe véve fejleszteni a gyermekek kézügyességét, esztétikai érzékét, vizuális emlékezetét, gondolkodását.
- A gyermeki személyiség szép iránti fogékonyságának fejlesztése.
- Az ábrázolás egész területén hangsúlyt kap a differenciált nevelés.
- A gyerekeknek legyen igényük az ajándékkészítésre, éljék át az ajándékozás örömét.
- A gyermekek megismertetése műalkotásokkal és a népművészet elemeivel.

A fejlesztés tartalma

A vizuális nevelés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Gyurmázás, agyagozás, festés, rajzolás, vágás, ragasztás, barkácsolás stb., az óvodás korú gyermekek kedvenc tevékenységei.
Az anyaggal való játék örömét a gyerek számára, kezdetben nem az eredmény, hanem a tevékenység okozza. Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását teszi lehetővé a gyerek számára.
A szabad rajzolás az óvodás gyerek számára az egyik legjelentősebb önkifejezési mód. Érzelmi viszonyulásai már a firkáin is tükröződnek, megnyilvánul egyénisége.
Az óvónő ízlése, mint modell, követendő példaként hat a gyermekekre. A csoportszoba berendezésekor és dekorációja során törekednünk kell a harmóniára, a zsúfoltság elkerülésére. Fontos feladat, hogy úgy alakítsuk ki a csoportszobát, hogy ott a különböző tevékenységet kereső gyermekek nyugodtan, kényelmesen dolgozhassanak. Olyan tér legyen kialakítva, ahol a mozgó gyermekektől védett az alkotók köre. Biztosítanunk kell minél több eszközt, időt és helyet a művészeti tevékenységek gyakorlásához.
A gyermekeknek rengeteg élménye van, ezért fontos, hogy a gyermek bármikor megvalósíthassa elképzelését.

A tevékenységek megszervezése:

A hét minden napján, reggel, játékidőben, kötetlen, mikro csoportos forma keretében kínáljuk fel a gyermekeknek a barkács tevékenység.

A kezdeményezés általában az anyagok és eszközök előkészítésével kezdődik, amelybe bevonjuk a nem játszó gyermekeket is. Törekszünk arra, hogy minden gyermeknek megfelelő eszköz és óvónői figyelem, idő és hely jusson. A szennyeződéssel járó tevékenységek előtt „festő-ruhát" vesznek fel a gyerekek, így védik a ruhájukat. Állandó helyet biztosítunk az ábrázolás azon eszközeinek, amelyeket a gyermekek a nap folyamán bármikor balesetmentesen használhatnak. Támogatjuk a gyermeki kezdeményezést, ötleteteket.
Az alkotó tevékenység közben a hangulattól illetve alkalomtól függően énekelgetünk, verselünk, mondókázgatunk és beszélgetünk.

A fejlődés várható jellemzője az óvodáskor végére

- ☺ A gyermek örömmel, saját kezdeményezésre ábrázol;
- ☺ Az ábrázoló alkotás szervesen beépül mindennapi tevékenységeik sorába.
- ☺ Formaábrázolásuk változatos, színhasználatuk gazdag, emberábrázolásukban megjelennek a részletek.
- ☺ Tudnak formákat mintázni elképzeléseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával.
- ☺ Alkotásaikról több mondatban tudnak beszélni.
- ☺ Önállóan és csoportmunkában is készítenek egyszerű játékokat, kellékeket. Szívesen, összehangoltan tud 2-3 gyermek együttműködni egy közös alkotáson. Képesek közös ábrázoló tevékenységre.
- ☺ Téralakításban bátrak, ötletesek, együttműködők.
- ☺ Rácsodálkoznak a szép látványára, tudnak gyönyörködni benne.
- ☺ Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a tanult technikákat.
- ☺ Eszközhasználatuk biztos.
- ☺ Díszítőmunkát végeznek.
- ☺ Szívesen nézegetnek népi és műalkotásokat.

7.Verselés, mesélés

„ Aki a meséket megtalálja, az élet forrásából iszik"
(Dr. Boldizsár Ildikó)

A mese- és versélmény gazdagítja a gyermeki személyiséget, formálja az esztétikai, erkölcsi érzelmeket, fejleszti az értelmi képességeket, kibontakoztatja a gyermeki világképet és az anyanyelvi-kommunikációs képességeket.
A mese a csoda, a fantasztikum „lehetséges világa", amelyben elmosódnak az emberi tudás (reális és transzcendentális) határai. A meseélményben a gyermek tudja, hogy ami a mesetörténetben van, az irreális, mégsem kételkedik, vagyis az igaz – nem igaz kategóriáját rövid időre felfüggeszti.
A mesevilág és a gyermeki világkép hasonlít egymásra. A mese kedvelésének tehát gyermeklélektani okai vannak. A mesét a gyermek azért kedveli és érti, mert a mesei elemek és fordulatok megfelelői azoknak a gondolati, indulati, szemléleti vonásoknak, melyek a lelki fejlődés korai szakaszaiban jellegzetesek.

Ezek az egyezések a következők:

- átváltozás (minden lehet);
- ellentétek kedvelése (végletek a jellemekben, helyszínekben, arányokban)
- ismétlések kedvelése a folyamatosság és a biztonságérzés miatt
- veszély és megmenekülés
- kompenzálás (aki hátrányba kerül, kárpótlást nyer)
- a vágyteljesítés dinamikája

A mesemondás, a mesehallgatás, a versmondás, vershallgatás fontos kapcsolatépítő eszköz a pedagógiában, jótékonyan hat az interakciókra és a közösségi életre. A mesehallgatáskor, életbe lépő szimultán kettőstudat örömforrás: feszültségteremtő, feszültséghordozó és feszültség levezető.

Célunk:

Megismertetni a magyar nyelv szépségét, kifejező erejét.
A gyerekek érzelmi-, értelmi és etikai fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével.

Az óvodapedagógus feladatai

- A mese és a vers megszerettetése
- Hallási és beszédhallási figyelem fejlesztése.
- A könyv, az irodalom iránti vonzódás kibontakoztatása, a könyvvel való helyes bánásmód megtanítása.
- A megfelelő légkör megteremtése az irodalmi mű befogadására.
- A népi és a klasszikus irodalmi alkotások egyaránt szerepeljenek az óvodai életben.

- Az óvónő irodalmi ismeretanyaga gazdag legyen.
- Az óvónő előadásában érvényesüljenek a beszéd zenei elemei.
- Többször megismételjük a kedvenc meséket.
- Éreztetjük a gyermekekkel, hogy a mesemondás lényeges esemény.
- Tevékenységeinket áthatja a mindennapos mondókázás, verselés, mely illeszkedik a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához, az évszakokhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz stb.
- Lehetőséget kell biztosítani a gyermekek elbeszéléseinek, mesemondásainak türelmes végighallgatására.
- Az anyanyelvi játékok beépítése a mindennapi életbe.
- Délutáni pihenés előtt mesét, folytatásos mesét olvasunk számukra, mely életkoruknak megfelel.
- Az óvónő kezdeményezze, hogy a szülők otthon is minél többet verseljenek, meséljenek a gyermekeknek.
- A gyermekek természetes beszédkedvének fenntartása, különös figyelmet fordítva a gyermekek kérdéseire, a gyermekek meghallgatására és a válaszok igénylésére.

Tevékenységi lehetőségek:

- Beszélgetések a napi tevékenységek folyamán.
- Páros játékok játszása (lovagoltatók, ujjkiszámolók, arcsimogatók, stb.)
- Mesekönyvek nézegetése.
- Irodalmi művek meghallgatása: versek, verses mesék, mesék, mondókák.
- Bábozás, mesélés, dramatizálás.
- Népi mondókák, hallott versek gyakorlása, mondogatása.
- Színházi élmények nyújtása: bábelőadások, gyermekelőadások.

A fejlesztés tartalma

A mesélés verselés anyagát két fő csoportra osztjuk:

1. Verselés:

- Népi mondókák
- Névcsúfolók
- Halandzsa szövegű kiolvasók
- Vidám, humoros, ritmusélményt nyújtó versek
- Kiolvasók
- Közmondások
- Találós kérdések

2. Mesélés:

- Láncmesék
- Halmozó és mondókamesék

- Állatmesék
- Realisztikus mesék
- Tündérmesék
- Csali- és tréfás mesék
- Hazugmesék
- Folytatásos mesék

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- ☺ A beszéd használatára igényesek lesznek a gyermekek, örömet jelent számukra a verbális kifejezés.
- ☺ Megfelelő szókinccsel rendelkeznek, amely lehetővé teszi gondolataik érthető kifejezését.
- ☺ Tisztán, artikulálva beszélnek.
- ☺ Nyelvhelyességi szabályoknak megfelelően fűzik mondataikat.
- ☺ Alkalmazzák a kapcsolatteremtés elemi szabályait (köszönés, kérés)
- ☺ Várják, igénylik a mesehallgatást.
- ☺ Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak egymásnak és maguk szórakoztatására is.
- ☺ Ismert irodalmi szöveget adott ünnepi alkalomhoz tudnak kapcsolni.
- ☺ Megjegyeznek 10 –12 mondókát, 6 –8 verset, 6-8 mesét.
- ☺ A folyamatos mesék, verses mesék meseszálait össze tudják kötni.
- ☺ Tudnak történeteket folytatni, illetve kitalálni.
- ☺ A gyermek saját vers és mesealkotása az önkifejezés egyik módjává válik.
- ☺ Igényükké válik a könyvek nézegetése, mesék, versek hallgatása.
- ☺ Mások beszédére, előadásaira, a színházi előadásokra érdeklődéssel figyelnek.
- ☺ Vigyáznak a könyvekre.

8.Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„Mindenik embernek a lelkében dal van,

és a saját lelkét hallja minden dalban.

És akinek szép a lelkében az ének,

az hallja a mások énekét is szépnek."

/Babits Mihály/

A gyermeki élet legtermészetesebb velejárója a különböző érzelmeket kiváltó zene, s a mozgásos játék. Az óvodások életében különösen meghatározó erejűek az érzelmek, ők az érzelmeken keresztül közelítenek a világ megismeréséhez. A zenei tartalom dallam, szöveg, ritmus, dinamika örömforrás a gyerek számára. További élményt jelent, ha szerepet vállalhat az énekes játékokban.

Célunk

A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, ízlésük, esztétikai fogékonyságuk formálása és mozgáskultúra fejlesztése.

A gyermeki személyiség egészséges kibontakoztatása, a játék öröme, az ének-zene megszerettetése, a szépre, a „tiszta forrásra" való rácsodálkozás, a tiszta éneklésre való szoktatás.

Alapvető zenei feladatok

- Ritmusérzék fejlesztése
- Zenei hallási, ritmusi, dallami képességek, készségek fejlesztése
- Tiszta éneklési képességének megalapozása
- Zenehallgatóvá nevelés
- Zenei alkotókedv fejlesztése
- Mozgás, tánc fejlesztése

Az óvodapedagógus feladatai

- Népi kultúránk alapjainak megismertetése, a hagyományok ápolása és megőrzése.
- Érzelmi kötődés kialakítása a népi játékok, a népzene és a gyermek néptánc iránt.
- Zenei élményekkel a zenei anyanyelv megalapozása.
- A gyerekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei képességfejlesztő játékokkal.
- Közösségi élmények nyújtása a játék örömének megéreztetése, énekes játékokon, közös zenéléseken keresztül
- A felhasznált énekes népi gyermekjátékok és egyéb zenei anyagok igényes, tiszta forrásból származó, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.
- A gyermek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakítása - ismert zenére a gyermekek kitalálhatnak mozdulatokat, de maguk is találhatnak ki zenét, ritmust, szöveget, ismert zenére új szöveget, ismert szövegre új zenét.

- A zenehallgatási anyag megválasztásánál a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozásának figyelembe vétele.
- A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés váljék részévé a gyerekek mindennapi tevékenységének.
- A beszéd és zenei hangokon kívül egyéb zörejhangok, természeti és társadalmi környezet hangjainak megfigyeltetését.
- Különleges zenei élményt biztosítani a gyermekek számára hangszeres zenei előadásokkal (furulya, szintetizátor)
- Igényes műzene, művészi értékű komponált zenék hallgatása

A zenei nevelés tartalma

1. Népi mondókák
2. Népi gyermekdalok, énekes népszokások, dalos játékok
3. Népi gyermekjáték, gyermektánc
4. Népi sportjátékok

- küzdő
- nemzetes
- fogó (adj királykatonát...)
- pásztorjátékok
- tréfás versengések (kakasviadal...)

5. Énekes-táncos gyermekjáték

- altatók
- kiolvasók
- szerepjátszók
- fogócska
- párválasztó
- fogyó-gyarapodó
- vonulós-kapuzó

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

☺ Tud természetes tempóban járni, segítség nélkül tempót tartani.
☺ Egyszerű dallammotívumokat tisztán énekelnek vissza egyedül.
☺ Ismert dalt hallás alapján szöveg nélkül is tudnak énekelni dúdolva, zümmögve vagy egyszerű szótagokkal.
☺ Meg tudják különböztetni a halk- hangos, mély- magas, gyors- lassú fogalompárokat.
☺ Képes egyszerű táncos mozgások végzésére.

☺ Dallammotívumok alapján felismeri a tanult dalokat.
☺ Képesek több természeti hangot, különböző zörejhangokat és az ismert hangszerek hangját megkülönböztetni.
☺ Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. A különbséget kifejezik cselekvéssel, énekkel és mozgással.
☺ Egyöntetűen körbejárnak szép testtartással, kézfogással.
☺ Képes egyszerű, játékos, táncos mozgásokat, motívumnyi ismétlődő szakaszokkal.
☺ Képes dallambújtatásra rövidebb és hosszabb egységekkel

VI. AZ ÓVODA GYERMEKVÉDELMI FELADATAI, SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSE, ESÉLYEGYENLŐSÉGET SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Cél:
Segítségnyújtás a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez. Esélyegyenlőség biztosítása, a szociális hátrányok enyhítése.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- A gyermekek szociális, szociokulturális hátterének megismerése.
- Szükség szerint környezettanulmány végzése.
- Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett helyzet jelzése a gyermekvédelmi felelősnek.
- A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek differenciált nevelése, fejlesztése.
- A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése a gyermekvédelmi felelősnek.

Gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában.
- Gyermekvédelmi munkatervet készít, megjelölve a konkrét tevékenységeket, felelősöket.
- Nyilvántartja a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekeket, feljegyzi az intézkedéseket, eredményeket.

- Ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, ill. megszüntetés okait.
- Szükség szerint igénybe veszi a családgondozó, a védőnő segítségét.
- Elősegíti az óvónők tájékozódó tevékenységét, szükség szerint családlátogatáson is részt vesz.
- Javaslatokat tesz a különböző segélyezési formákra, ha szükséges segít a környezettanulmány elkészítésében.
- Részt vesz esetmegbeszéléseken, kapcsolatot tart a Gyermekjóléti Szolgálattal, a gyermekvédelmi munka intézményszintű ellenőrzésében, értékelésében.

Az óvodavezető feladatai:

- A gyermekvédelmi tevékenységhez a feltételek biztosítása
- A gyermekvédelmi felelős megbízása
- Bizalomelvű kapcsolat kiépítése a családokkal.
- A törvények és rendeletek naprakész ismerete, a munka hozzáigazítása.
- Veszélyeztetettség esetén a Gyermekjóléti Szolgálat tájékoztatása.
- Étkezési kedvezmények meghatározása a törvényi jogszabályoknak és az önkormányzati rendeleteknek megfelelően. Ezek dokumentálása.
- Óvodáztatási támogatással kapcsolatos feladatok ellátása.

1.Az integráció folyamata az óvodai nevelésünkben

Integrálni annyit jelent, mint befogadó közösséget létrehozni.
Az együttnevelés felelősségteljes tudatos, tervszerű nevelőtestületi feladat.
A tolerancia az elfogadás a türelem, a megismerés…

1.1 A sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni képességfejlesztésének

Alapelvei

a) A személyiség egészét fejlesztjük
b) Az egyéni képességfejlesztéssel az éretlen vagy gyenge képesség területek fejlesztése a hiányzó képességek alakítása
c) A tehetséges területek kiaknázása
d) A gyermek és pedagógus közötti kapcsolat alapköve a bizalom
e) A tervek folyamatos ellenőrzése, továbbfejlesztése
f) Team munka (belső-külső pedagógusok)
g) Együttműködés a szülőkkel.

A sajátos nevelési igényű gyermek integrált nevelésének óvodai folyamata

Az **óvoda alapító** okirata szerint sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését integrált keretek között végzi.

Személyi feltételek:

* felsőfokú végzettségű óvónők képzéssel,
* fejlesztő óvodapedagógusok,
* mozgásfejlesztő óvodapedagógus
* szakszolgálatokat biztosítunk a fejlesztéshez (gyógypedagógus, logopédus)

Tárgyi feltételek:

Az óvoda eszközellátottsága megfelel az SNI-s gyermekek neveléséhez.

A nevelési megvalósításának folyamata

- Anamnézis
- Környezettanulmány
- Mérések (Sindelar)
- Fejlődést követő nyomon követés (intézményi, csoport, és egyéni szinten)
- Óvodai jellemzések
- Szakvélemények Nevelési tanácsadó, TKVSZRB
- Egyéni fejlesztési tervek (óvónő, szakszolgálatok)
- Partnerek fejlesztési tevékenységeinek összehangolása (óvónő –szülő - szakszolgálatok)
- a szülők érdemi tájékoztatása (fogadó óra, szülői értekezlet, esetmegbeszélés)

A fejlesztés szervezeti keretei

A problémakörnek leginkább megfelelő szervezeti formát válasszuk, amelyek lehetnek:

1. a napirend keretein belül történő játékba integrált fejlesztés (melyet az óvodapedagógus és fejlesztő óvodapedagógus végez)
   a) egyéni képességfejlesztés
   b) mikrocsoportos képességfejlesztés
2. a napirend keretein belül, a csoporton kívüli fejlesztések
   - fejlesztő óvodapedagógus, mozgásfejlesztő óvodapedagógus (alapozó terápia)
   - szakszolgálatok rendszeres fejlesztő tevékenységei: logopédia, gyógypedagógia, mozgásterápia

Egyéni fejlesztési tervek:

1. Az **egyéni** fejlesztési terv egyfajta útmutató, segítség az óvodapedagógus számára. Összehangolja az egyéni tervet a szakszolgálatok terveivel. Szükség esetén esetmegbeszélést igényelhet (nevelőtestülettől, szakszolgálattól, szülőtől).

2. Kiscsoportos fejlesztési tervekben az azonos jellegű szükségletekkel rendelkező gyermekek fejlesztési feladatait határozza meg, melyet a mikrocsoportos fejlesztésben alkalmaz.

3. Az SNI-s, BTM-s HHH,-s gyermekek óvodai fejlesztését

- a Nevelési tanácsadó és TKVSZRB, valamint az Esélyegyenlőségi Tervünk alapján végezzük.

2.A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések:

Esélyegyenlőségi terv

- **Minden gyermek feltétel nélküli elfogadása.** Személyiségük, képességeik, tehetségük kibontakoztatása – elsősorban a játékon keresztül közvetített, az életkornak megfelelő műveltségtartalmak eszközrendszerével.

- **Minden gyermeket megillet a neki megfelelő, sajátos bánásmód.** A követelményszint életkornak és egyéni képességeknek megfelelő módosítása.
- Fokozott **tolerancia, elfogadó magatartás** a halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési-, magatartási-, tanulási zavarral küzdő gyermekekkel, családokkal.
- A hátrányos megkülönböztetés minden formáját elutasítjuk. Intézményünkben nem szervezünk olyan programot, tevékenységet, nem kérünk olyan eszközöket, amelyek költségei a szülőknek aránytalanul nagy terhet jelentenének, és ezzel a gyermekek egy részét kizárnánk az azon való részvételből.

Tehetséggondozás az óvodában

A tehetség érték

A tehetség valami iránt megmutatkozó hajlam, képesség.

A tehetség legfontosabb összetevői:

- a képességek: intellektuális, művészeti, pszicho-motoros, szociális
- a kreativitás: alkotóképesség: feladat és lényegfelismerés
  problémamegoldó képesség: fantázia,
  kitartás, eltökéltség céltudatosság

■ a feladat elkötelezettség: kíváncsiság, érdeklődés, tudásvágy(belső)
motivációs tényezők (külső pl. jutalmazás)

Ezeket a jeleket már az óvodáskorú gyermekekben is felismerhetjük. Őket tudatosan szervezett, sokrétű tevékenységgel, ingergazdag, de egyben feszültségmentes környezet biztosításával tudjuk úgy nevelni, hogy tehetségük, már korai gyermekkorban kibontakozzék. Náluk is számolnunk kell azzal, hogy a képességek fejlődése nem egyenletes, nem is egyszerűen mennyiségi növekedés, hanem minőségi átalakulások egymásutánja, valamint minden egyes gyermek esetében kibontakozó egyéniségének megfelelően más és más.

Különös gondot fordítunk a hozzánk kerülő gyermekek képességeinek, készségeinek fejlesztésére, valamint a tehetséges gyermekek készségeinek és képességeinek kibontakoztatására, ahol a **szabad önkifejezést** helyezik a középpontba.

Valljuk, hogy minden gyerek tehetség, - valamiben minden gyerek tehetséges – ezért egyik fontos feladatunk ennek felszínre hozása.

A tehetségnevelés megköveteli a pedagógustól:

a. az empatikus hozzáállást,
b. a szerető viselkedést,
c. a bizalomkeltő magatartást
d. az egészséges kezdeményezést
e. a következetességet

A tehetséges gyermekek az óvodában néha bizony unatkoznak, ilyenkor bizonyos pótcselekvésekhez folyamodnak, pl. bohóckodnak, zavarják a többi gyermek tevékenységét. Ötletes differenciált tevékenységekkel testre szabott feladatokkal általában jól motiválhatók. Ez is a tehetségnevelés része, mert úgy gondoljuk, hogy a tehetségnevelés akkor a legeredményesebb, ha komplex személyiség gondozásról van szó. A tehetségnevelés és gondozás végső célja az óvodában az, hogy az irányultságának megfelelő iskolába már kellően megalapozott képességekkel, készségekkel harmonikus és örömteli gyermekek kerüljenek. Majd a felnőttkorban képesek legyenek képességüknek és tehetségüknek megfelelően beilleszkedni a társadalomba. Ennek alapjait kell az óvodában lerakni.

VII.AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

1.Kapcsolat a szülőkkel

A gyermekek nevelése elsősorban a szülő feladata.
A gyermekek személyiségének fejlődése érdekében elengedhetetlen a szülőkkel történő szoros együttműködés.

A szülőkkel történő napi találkozások lehetővé teszi a jó kapcsolat kialakítását.

Az együttműködésnek szabályozott formái vannak: év eleji összevont szülői értekezlet, csoport szülői értekezlet és fogadó órák.
Az óvodapedagógusok évente két alkalommal tartanak fogadóórákat, de ha szükséges, év közben mindkét fél (óvodapedagógus, szülő) élhet a rendkívüli megbeszélés lehetőségével, mely előzetes időpont egyeztetés után jöhet létre.
A gyermek fejlődéséről az óvodapedagógus feljegyzéseket (évente minimum kettő) készít. A szülő a személyiséglapon tett aláírásával igazolja, hogy a gyermek értékelését megismerte.
Különös gondosságot igényel a tanköteles korúak esete. A fejlesztő pedagógusok is minden gyermek szülőjével egyénenként beszélgetnek az iskolára való felkészültségről.

A kapcsolattartást segíti az intézményben működő Óvodaszék.

2.Kapcsolat a fenntartóval

A fenntartóval való kapcsolattartás formái:

- szóbeli tájékoztatás
- írásbeli beszámoló
- egyeztető tárgyaláson, értekezleten való részvétel
- a fenntartó által kiadott rendelkezésének átvétele annak végrehajtása céljából
- speciális információszolgáltatás az intézmény pénzügyi-gazdálkodási, valamint szakmai tevékenységéhez kapcsolódóan

3.Kapcsolat a Győrzámolyi Petőfi Sándor Általános Iskolával

Kapcsolattartó: az intézmény vezetője és adott évre megbízott óvodapedagógusok, általában az iskolába készülő gyermekeket nevelő óvodapedagógusok.

A kapcsolattartás tartalma:

A gyermekek iskolai beilleszkedésének segítése, az óvoda –iskola átmenet megkönnyítése.
Az iskolába készülő gyermekek szüleinek, az óvodai szülői értekezlet keretén belül lehetőséget adunk a leendő tanítónő és az iskolaigazgató bemutatkozására, ami egyben tájékoztató is a tanítónő módszereiről és az iskoláról.
Nagycsoportosaink minden évben ellátogatnak az iskolába, ahol közös órán vehetnek részt az iskolásokkal.
A két intézmény közösen rendezvényeken vesz részt (idősek napja, gyerek nap)
A két intézmény vezetője rendszeresen látogatják egymás programjait (pl. mesemondó találkozó – óvoda -, versmondó verseny-iskola-)

4.Kapcsolat az egészségügyi szolgáltatóval

Az intézmény feladata az óvodai és bölcsődei nevelés egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtése és a rendszeres egészségügyi vizsgálatok megszervezése.

Az intézmény az intézményvezető és helyettes jóváhagyásával, a gyerekorvossal, a fogorvossal és a védőnővel éves munkatervet készít.

5.Kapcsolat a gyermekjóléti szolgálattal

Az intézmény a gyermekek veszélyezettségének megelőzése és megszüntetése érdekében szoros kapcsolatot tart fenn a gyermekjóléti szolgálattal.

A kapcsolat tartalma:
Az intézmény segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól, ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni.
A kapcsolattartás formái, lehetséges módjai:

- A gyermekjóléti szolgálat szóbeli, valamint az eset súlyosságától függően írásos értesítés, ha az intézmény a szolgálat beavatkozását látja szükségesnek.
- Rendszeres esetmegbeszélés.
- Jelzőrendszer hatékony működtetése.
- Éves beszámoló elkészítése a gyermekjóléti szolgálat felé az adott évben történt eseményekről, azokkal kapcsolatos intézkedésekről, az elért eredményekről.

Az intézmény kötelessége, hogy a gyermekjóléti szolgálat címét, elérhetőségét az intézményben jól látható helyre kitegye, hogy ezzel lehetővé tegye a közvetlen kapcsolatot a szülők számára is.

Az intézmény gyermekvédelmi felelősének nevét és elérhetőségét is nyilvánosságra kell hozni.

6.Kapcsolat pedagógiai szakszolgáltatókkal

A gyermekek fejlődése és speciális szükségleteik biztosítása érdekében különböző szakszolgáltatókkal tart kapcsolatot.

Szakszolgáltatók:

- **Gyermekpszichológiai és Pedagógiai Tanácsadó**

Fő tevékenységük a különböző pszichés eredetű problémákkal, valamint tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek terápiás megsegítése. Ennek érdekében pszicho diagnosztikai vizsgálatok elvégzése alapján diagnózis felállítása, felkérésre szakvélemény készítése, és sokoldalú orientált pszichoterápia és különböző fejlesztőpedagógiai eljárások biztosítása.

Logopédia:
A Központ biztosítja a megye különböző településein óvodába, iskolába járó beszédhibás, részképesség zavaros (dyslexia, dysgraphia, stb.) gyermekek terápiáját.

- **Győr-Moson-Sopron Megyei Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ Tanulási képességet vizsgáló szakértői bizottság:**

  Vizsgálja az értelmi-, beszéd-, autista-, megismerő vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekeket. Javaslatot tesz a különleges gondozás keretében történő ellátásra, annak módjára- formájára- helyére az ehhez kapcsolódó pedagógiai szakszolgálatra.

- **Mozgásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ**

A szakértői bizottság tevékenysége

- a fogyatékosság szűrése, megállapítása
- a komplex vizsgálat után javaslattétel (szakértői vélemény) a különleges gondozás keretében történő ellátásra
- az ellátás módjára
- tartalmára, gyakoriságára, helyére
- a feltételek meglétének ellenőrzése az integrációban

7.Kapcsolat pedagógiai szakmai szolgáltatókkal

A pedagógusok és a pedagógusok munkáját közvetlen segítők szakmai munkájának fejlesztése és segítése érdekében tartjuk a kapcsolatot.

Ezek tartalma:

- továbbképzéseken, konferenciákon, rendezvényeken való részvétel

Az intézmény folyamatos kapcsolatot tart Győr-Moson-Sopron Megyei Pedagógiai Intézettel.

8.Kapcsolat az intézményt támogató Tündérrózsa Alapítvánnyal

Az Alapítvány az óvodás és bölcsődés gyermekek nevelésének segítéséért jött lére.
Az Alapítvány tagjai óvodai és bölcsődei dolgozókból, óvodai és bölcsődei szülőkből és külsős személyből tevődik össze.
Az Alapítvánnyal történő kapcsolat folyamatos.

9.Fakultatív hit és vallásoktatás

Megszervezése legalább 15 szülő igénye esetén valósulhat meg, ez iránti kérelmet az érintettek aláírásával ellátott írásos formában kell kérelmezni az intézmény vezetőjénél. Ezután a megjelölt egyház képviselőjével történik egyeztetés a megvalósításról. Az óvoda zavartalan működése érdekében 16 – 17 óra között biztosítható helység az óvodában.

VIII.AZ ÜNNEPEK, MEGEMLÉKEZÉSEK RENDJE, A HAGYOMÁNYOK ÁPOLÁSÁVAL KAPCSOLATOS FELADATOK

A hagyományos ünnepek ápolása elválaszthatatlan a gyermekek sokoldalú személyiségfejlesztésétől, érzelmi gazdagításától. Megalapozzák szűkebb és tágabb környezetükhöz fűződő pozitív viszony alakulását.

Az intézménynek kötelessége a gyermekek vallási, világnézeti vagy más meggyőződésének, nemzeti önazonosságának tiszteletben tartása.

Az intézményben az ünnepek, ünnepélyek, megemlékezések rendje évenként ismétlődő jelleggel, a korábbi hagyományokat ápolva kerül megrendezésre.
Az éves munkatervben meg kell határozni az ünnepek és ünnepélyek pontos időpontját, helyszínét és a megszervezésért és lebonyolításért felelős személyt.

Az anyák napi és az évzáró ünnepély nyilvános, és azonos időpontban is szervezhető. Ezekre meghívhatók a szülők és más vendégek is.

A nevelőtestület kezdeményezésére más ünnepélyek, megemlékezések és hagyományápoló rendezvények (családi délután) is nyilvánossá tehetők.

Ünnepélyek, megemlékezések

Ünnepélyek, amikor a gyermekek műsorral ünnepelnek

- Március 15.
- karácsony
- anyák napja, évzáró

A gyermeki élet hagyományos ünnepei, melyet valamennyi csoport megünnepel:

- farsang
- húsvét
- gyermeknap
- Mikulás
- karácsony

Hagyományos rendezvények:

- Mesemondó Találkozó
- Zöld jeles napok (Víz - vagy Föld- , vagy Madarak-fák napja)
- Családi délután

A csoporton belül, a csoportvezető óvodapedagógus gondoskodik a gyermek születésnapjának megünnepléséről.
Eseti jelleggel egyéb munkaterven kívüli rendezvények is szervezhetők.
A tanulmányi kirándulások, séták, mozi és színházlátogatások szervezésére ugyancsak a munkaterv szerint kerül sor.

IX.FELHASZNÁLT IRODALOM

-Körmöci Katalin: Óvodapedagógiai kislexikon I-II. kötet. OKKER, Budapest, 2005. 22. oldal. - napirend

-Körmöci Katalin: Óvodapedagógiai kislexikon I-II. kötet. OKKER, Budapest, 2005. 64. oldal.

- Szeverényi Andrásné – Istvánffy Gabriella: Játékban a matematika

- A külső világ tevékeny megismerése során szerezhető matematika tartalmú tapasztalatok, játékok az óvodai nevelésben.
(http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=ovodai-tobbek-jatekban)

-Zsámboki Károlyné: Óvodai matematikai nevelés
(Módszertani javaslatok az Óvodai nevelés alapprogramjához)
-Más óvodák pedagógiai programja:
Gyermekvár óvoda Újhartyán
Vackor óvoda Budaörs
Belvárosi óvoda Pécs
Márvány óvoda Győr
Csicsergő óvoda Budapest

X.LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Véleményezte:

2013. 06. 24.
Dátum

Óvodaszék nevében
Holubecz Krisztina

Elfogadta:

2013. 06. 24.
Dátum

Nevelőtestület nevében
G. Varga Istvánné

Egyetértését kinyilvánította:

2013. 06. 25
Dátum

GYŐRZÁMOLY KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZAT

fenntartó nevében
Horváth Gábor polgármester

Jóváhagyta:

2013. 06. 25
Dátum

Tündérrózsa Óvoda és Bölcsőde Győrzámoly

Intézményvezető
Bognárné Koteczki Ibolya

Hatálybalépés: 2013. szeptember 1-től visszavonásig.

Felülvizsgálat, értékelés időpontja: 5 évente

Módosítás előírásai :

- **Törvényi változás esetén**
- **Ha a felülvizsgálat ezt indokolja**

A nevelőtestület 2/3-os többségi kezdeményezése alapján, a nevelőtestület dönt a módosítás elfogadásáról. Írásbeli előterjesztés nevelőtestületnek, óvoda vezetőségnek.

Győrzámolyi Tündérrózsa Óvoda és Bölcsőde
9172 Győrzámoly Szent István u. 11

Jegyzőkönyv

Készült: 2013. 06.24.-én 17 órakor, az óvoda irodájában, az intézmény Győrzámolyi Tündérrózsa Óvoda Pedagógiai Programjának elfogadása céljából összehívott rendkívüli nevelőtestület ülésén.

Jelen vannak:
Bognárné Koteczki Ibolya (intézményvezető)
G. Varga Istvánné (intézményvezető helyettes)
Dolgos Sándorné Braun Ildikó (óvodapedagógus)
Németh Nicolette (óvodapedagógus)
Süléné Légrádi Anikó (óvodapedagógus)
Horváthné Keszei Katalin (óvodapedagógus)
Kovácsné Hegedüs Bernadett (óvodapedagógus)
Hornyákné Benyó Zsuzsanna (óvodapedagógus)
Szabóné Jakab Noémi (óvodapedagógus)
Némethé Szür Eszter (óvodapedagógus)
Fülöpné Bella Márta (óvodapedagógus)
Erdélyi Csilla (bölcsőde szakmai vezetője)

Jegyzőkönyvvezető: Németh Nicolette.

Hozzászólás nem volt.

Határozat:
A Győrzámolyi Tündérrózsa Óvoda és Bölcsőde nevelőtestülete a Győrzámolyi Tündérrózsa Óvoda Pedagógiai Programját 2013. 06.24.-én tartott határozatképes rendkívüli nevelőtestületi ülésén át nem ruházható jogkörében, nyílt szavazással, 100 %-os igenlő szavazattal
32/2013. határozatszámon **elfogadta.**

Az elfogadás tényét a nevelőtestület tagjai az alábbiakban hitelesítő aláírásukkal tanúsítják:

Bognárné Koteczki Ibolya (intézményvezető)
G.Varga Istvánné (intézményvezető helyettes)
Dolgos Sándorné Braun Ildikó (óvodapedagógus)
Németh Nicolette (óvodapedagógus)
Süléné Légrádi Anikó (óvodapedagógus)
Horváthné Keszei Katalin (óvodapedagógus)
Kovácsné Hegedüs Bernadett (óvodapedagógus)
Szabóné Jakab Noémi (óvodapedagógus)
Hornyákné Benyó Zsuzsanna (óvodapedagógus)
Némethé Szür Eszter (óvodapedagógus)
Fülöpné Bella Márta (óvodapedagógus)
Erdélyi Csilla (bölcsőde szakmai vezetője)

Jegyzőkönyvvezető ..... Hitelesítő ..... Hitelesítő